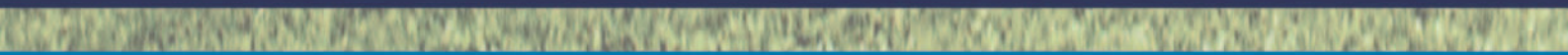

Aanvulling MER **Golfpark Weleveld**

Aanvulling MER Golfpark Weleveld

Actualisatie van het milieueffectrapport Golfpark Weleveld,
documentnummer 11/99014580, van 27 februari 2003

Definitief

In opdracht van:
Vink Investment Group

Grontmij Nederland bv
Zwolle, 28 oktober 2005

Verantwoording

Titel : Aanvulling MER Golfpark Weleveld
Projectnummer : 134094
Documentnummer : 11/99014578
Revisie : 3
Datum : 28 oktober 2005

Auteur(s) : ing. W.M. Scheuten, ing. F. Fokkema en drs. M.W. Groen
e-mail adres : mark.groen@grontmij.nl
wendy.scheuten@grontmij.nl
Gecontroleerd : ing. W.M. Scheuten
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd : ing. R. Bussink
Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Waarom een aanvulling op het MER?	7
1.2	De procedure	7
1.3	Leeswijzer aanvulling en relatie met MER	8
2	Actualisatie behoefte aan golf, doelstelling, besluitvorming en natuur	11
2.1	Golfsport	11
2.2	Doelstelling	14
2.3	Gewijzigd beleid	14
2.4	Te nemen besluiten	20
2.5	Natuurtoets golfpark Weleveld	20
2.5.1	Onderzoeksresultaten	21
2.5.2	Conclusies	22
3	Nieuwe variant	25
3.1	Inleiding	25
3.2	Variant korte 18-holes golfbaan	25
3.3	Bedrijfsvoering golfpark Weleveld	27
4	Ontwikkeling MMA, VKA en resterende effecten	29
4.1	Effectvergelijking varianten	29
4.2	Meest milieuvriendelijk alternatief	31
4.3	Voorkeursalternatief	31
4.3.1	Variant korte 18-holes golfbaan	31
4.3.2	Berekening	32
4.4	Resterende milieueffecten voorkeursalternatief	34
4.4.1	Bodem, grond- en oppervlaktewater	34
4.4.2	Ecologie	36
4.4.3	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	37
4.4.4	Ruimtegebruik	38
4.4.5	Overige aspecten	39
4.5	Samenvatting effecten en mitigerende maatregelen	40

Bijlage 1

Toetsing MER en aanvulling aan de Richtlijnen

Bijlage 2

Errata MER Golfpark Weleveld; d.d. 10 april 2003

Bijlage 3

Actualisatie hoofdpunten Watertoets

Bijlage 4

Waargenomen flora en fauna

Bijlage 5

Nadere detaillering bodem en water

1 Inleiding

Voor u ligt de ‘Aanvulling MER Golfpark Weleveld’. In deze aanvulling wordt het ‘Milieueffectrapport Golfpark Weleveld’ (hierna te noemen: MER) van 27 februari 2003 met documentnummer 11/99006513 geactualiseerd.

1.1 Waarom een aanvulling op het MER?

De initiatiefnemer wil graag een golfpark realiseren op landgoed Weleveld ten noorden van Zenderen. Het plangebied voor een 27-holes golfbaan besloeg in het MER in totaal 88 hectare grondgebied van gemeente Borne en grondgebied van gemeente Tubbergen. Eind 2001 is de m.e.r.-procedure formeel van start gedaan met het indienen en de bekendmaking van de startnotitie m.e.r. voor Golfpark Weleveld. De gemeenten Borne en Tubbergen hebben vervolgens op basis van de startnotitie en de advies-Richtlijnen van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer) de definitieve Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) opgesteld. In februari 2003 is het MER Golfpark Weleveld samen met enkele Errata (notitienummer 134094) ingediend bij de gemeente Borne. Dit MER inclusief Errata is door het college van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad aangehouden omdat niet alle gronden in bezit waren van de initiatiefnemers. Op dat moment is besloten geen bestemmingsplanprocedure te starten.

Uit voortschrijdend inzicht is door de golfarchitect een nieuw ontwerp voor het golfpark gemaakt. In plaats van een 27-holes omvattend openbaar golfpark, is nu sprake van een korte 18-holes golfbaan. De initiatiefnemer heeft een overeenkomst met de eigenaren van de gronden van het plangebied om de korte 18-holes golfbaan te ontwikkelen. De eigenaren van de gronden zijn het landgoed Weleveld en de familie Kwast. Deze gronden beslaan circa 30 hectare, volledig op grondgebied van de gemeente Borne. In figuur 1.1 is het gebied weergegeven. Het nieuwe golfontwerp is met het college van Burgemeester en Wethouders besproken. Het college heeft de bereidheid uitgesproken om de bestemmingsplanprocedure te starten en de m.e.r.-procedure te vervolgen.

1.2 De procedure

Voor de ontwikkeling van de golfbaan moet het Bestemmingsplan Buitengebied (vastgesteld 16 september 2004 (ged.), goedgekeurd 26 april 2005) worden gewijzigd. De wijziging van het bestemmingsplan voor een 18-holes golfbaan is een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit. Aangezien al een MER is opgesteld verdient het de voorkeur om de reeds opgestarte m.e.r.-procedure voort te zetten. Deze aanvulling op het MER uit 2003 betreft vooral een actualisatie, zodat het MER en de aanvulling samen met een voorontwerp bestemmingsplan kan worden ingediend. Om de realisatie snel mogelijk te maken wordt tevens direct een algemene verklaring van geen bezwaar bij de provincie gevraagd (artikel 19.2 WRO procedure). Op basis van deze verklaring van geen bezwaar kunnen de vergunningen worden verleend. Daarna wordt de bestemmingsplanprocedure voortgezet, eventueel in combinatie met de procedure voor Buitensport Twente (Bekkingvelderweg 6a).

Figuur 1.1 Plangebied met gronden van de initiatiefnemer

1.3 Leeswijzer aanvulling en relatie met MER

Inleiding, probleem, doel en besluitvorming (hfst. 1 en 2 MER)

In hoofdstuk 2 van de aanvulling zijn de wijzigingen beschreven die van belang zijn voor de voorgenomen activiteit, de probleemstelling, zoals de behoefte aan golf, het doel en de besluitvorming rondom de procedure. Voor de achtergronden en de aspecten die geen actualisatie behoeven wordt verwezen naar de hoofdstukken 1 en 2 van het MER. Tevens wordt ingegaan op de conclusies van de onlangs uitgevoerde natuurtoets.

Huidige situatie, autonome ontwikkeling en milieueffecten (hfst. 3 MER)

In hoofdstuk 3 van het MER zijn de huidige situatie en autonome ontwikkelingen beschreven voor de milieuaspecten. Tevens zijn de milieueffecten beschreven die op kunnen treden als gevolg van de ontwikkeling van het Golfpark Weleveld. Aangezien het nieuwe plangebied valt binnen het 'oude' plangebied uit het MER, wordt een actualisatie van de huidige situatie, autonome ontwikkelingen en milieueffecten niet noodzakelijk geacht en wordt voor de beschrijving verwezen naar hoofdstuk 3 van het MER. Wel is inmiddels ten behoeve van het voorontwerp bestemmingsplan een natuurtoets uitgevoerd. De conclusies van de natuurtoets zijn verwerkt in hoofdstuk 2 van deze aanvulling. Daarnaast is in bijlage 5 specifiek ingegaan op het aspect bodem en water voor de korte 18-holes golfbaan.

Randvoorwaarden MMA (hfst. 4 MER)

In hoofdstuk 4 van het MER wordt de inrichting van de golfbaan beschreven. Op basis van de milieueffecten uit hoofdstuk 3 MER zijn golftechnische randvoorwaarden en randvoorwaarden voor het MMA geformuleerd. Op basis van deze randvoorwaarden is een tweetal varianten in het MER opgesteld. Als aanvulling op hoofdstuk 4 van het MER wordt in hoofdstuk 3 van deze aanvulling ingegaan op een derde variant, de korte 18-holes golfbaan.

Ontwikkeling MMA en resterende effecten (hfst. 5 MER)

Dit hoofdstuk vormt de kern van het MER. Hierin worden de varianten vergeleken op basis van de randvoorwaarden en wordt een meest milieuvriendelijk alternatief en een voorkeursalternatief ontwikkeld. Aangezien dit hoofdstuk van groot belang is voor het voorontwerp bestemmingsplan, wordt het hoofdstuk geactualiseerd en grotendeels herschreven in hoofdstuk 4 van deze aanvulling, inclusief de nieuwe variant en het voorkeursalternatief.

Samenvatting

Een nieuwe publieksvriendelijke samenvatting van het MER en de aanvulling is als apart rapport opgenomen. Deze vervangt in zijn geheel de oude samenvatting uit het MER.

2 Actualisatie behoefte aan golf, doelstelling, besluitvorming en natuur

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de wijzigingen die zijn opgetreden ten aanzien van hoofdstuk 2 uit het MER, de probleemstelling, doelstelling en besluitvorming. Voor de aspecten die niet zijn gewijzigd wordt verwezen naar hoofdstuk 2 van het MER. Allereerst worden de voor Weleveld relevante ontwikkelingen, huidig aanbod en nieuwe initiatieven in de golfsport behandeld. Vervolgens wordt de doelstelling uit het MER bijgesteld en wordt ingegaan op relevante verandering ten aanzien van het beleid. Tevens komen de thans te nemen besluiten aan bod. Ten slotte wordt ingegaan op de conclusies van de natuurtoets die is uitgevoerd in het kader van het voorontwerp bestemmingsplan.

2.1 Golfsport

De laatste jaren heeft de golfsport in Nederland een enorme groei doorgemaakt. Zowel het aantal golfbanen als het aantal golfers is sterk toegenomen. Inmiddels zijn bij de Nederlandse Golf Federatie (NGF) 217.242 golfers geregistreerd. Gemiddeld beoefenen inwoners van 15 jaar en ouder de golfsport. Aangenomen wordt dat dit circa 80% van de bevolking is. Dit komt overeen met 13.037.630 inwoners (80% van totaal 16.297.038 inwoners van Nederland) bron: CBS, 2005. Dit betekent dat 1,66 % van de Nederlanders van 15 jaar en ouder de golfsport beoefent in verenigingsverband (217.242/13.037.630). Ten opzichte van de 70.000 golfers ultimo 1992 betekent dit een toename van 147.242 golfers.

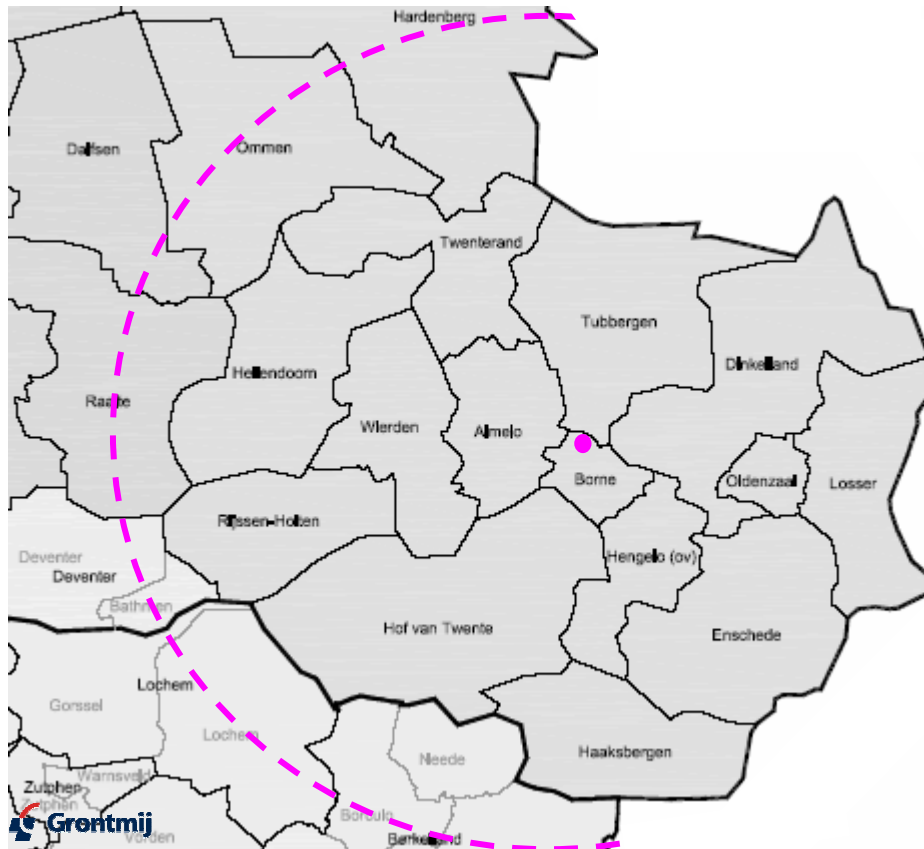
Daarnaast is een groot aantal golfers niet aangesloten bij een golfclub, dit zijn de zogenoemde 'witte golfers'. Het aantal witte golfers neemt sneller toe dan het aantal clubgebonden sporters. Het aantal golfbanen en accommodaties is ook uitgebreid. Momenteel zijn er 2029 holes in Nederland (A + B status banen), ten opzichte van 1128 in 1992. Het aantal holes is toegenomen met 901. Vergelijking van de cijfers van de vraag (het aantal golfers) en het aanbod (het beschikbare aantal holes) leidt tot de conclusie dat het aantal golfers per hole aanzienlijk is toegenomen, namelijk van 62 eind 1992 tot 107 in 2004. Deze conclusie komt overeen met wat de golfwereld ervaart in de praktijk: het is veel drukker geworden op vrijwel alle banen.

In het MER is in paragraaf 2.4 en bijlage 7 ingegaan op de golfaccommodaties die in Overijssel en Gelderland liggen. Onderstaand wordt het huidige aanbod geactualiseerd. Tevens wordt ingegaan op de huidige behoefte aan golfbanen in de regio.

Huidig aanbod in de regio

Binnen een straal van 30 kilometer rondom het plangebied liggen 21 gemeenten (zie figuur 2.1). Het aantal inwoners per gemeente is beschreven in tabel 2.1.

Figuur 2.1 *Straal van 30 kilometer rondom het plangebied*

Tabel 2.1 *Aantal inwoners binnen de gemeenten in een straal van circa 30 km van het plangebied*

Gemeente	Aantal inwoners bijgewerkt april 2005
Enschede	152.964
Hengelo	80.969
Borne	20.605
Almelo	72.227
Wierden	23.343
Oldenzaal	31.392
Haaksbergen	24.131
Hof van Twente	35.010
Losser	22.514
Tubbergen	20.298
Dinkelland	26.094
Hardenberg	57.825
Twenterand	33.493
Ommen	16.947
Dalfsen	26.428
Hellendoorn	36.115
Raalte	37.144
Deventer	94.468
Rijssen-Holten	36.174
Lochem	32.769
Berkelland	46.668
Totaal	927.578

Bron: CBS <http://home.planet.nl/~pagklein/gemprov.html>

Binnen de gemeenten liggen de volgende golfaccommodaties:

Tabel 2.2 *Golfbanen in de regio* (Bron: NGF)

Golfbanen straal 30 km	Status ¹	Aantal leden	Ledenstop
Twentsche GC, Ambt-Delden	A	812	ja
Sallandsche GC, Diepenveen	A	795	ja
GC de Koepel, Wierden	A	761	nee
GC Hooge Graven, Ommen	A	607	nee
GC 't Sybroek, Enschede	A	953	ja
GC Driene, Hengelo	A	513	ja
GC Pr. Wilhelmina, Enschede	C	325	ja
Het Langeloo, Haaksbergen	C	271	ja
GC de Breuninkhof, Bussloo	A	643	ja
De Graafschap, Lochem	A	955	ja
't Zelle, Hengelo	B	623	nee
GC Engelenburg, Brummen	C	143	ja

Nieuwe initiatieven, voor zover bekend bij de NGF, in een straal van 30 km zijn er in Almelo, Hengelo (9 holes), Holten en Goor.

Behoefte aan een golfbaan

In een straal van 30 km rondom het plangebied wonen 927.578 inwoners. Tevens bevinden zich in dit gebied 12 golfbanen en 4 initiatieven voor nieuwe golfbanen. Op basis van de combinatie van het aantal golfbanen en initiatieven en het aantal inwoners in de regio, wordt de kwantitatieve vraag naar golfbanen bepaald.

In een straal van 30 km rond het plangebied wonen 927.578 inwoners. Golfers zijn meestal ouder dan 15 jaar, dit is ca. 80% van de bevolking. In de 30 km zone gaat het om ca. 742.062 inwoners.

In Nederland beoefent 1,66 % van de inwoners de golfsport in verenigingsverband. Aangenomen wordt dat dit getal ook in de regio zal doorwerken. In de regio komt dat overeen met 12.318 golfers. Bovengenoemde banen hebben in totaal 7.401 leden.

Resteert in de regio nog $12.318 - 7.401 = 4.917$ potentiële golfers. Uitgangspunt is dat een 18-holes wedstrijd baan over 900 leden moet beschikken om rendabel te zijn. Dit betekent dat er in de regio ruimte is voor $4.917 / 900$ is 5,5 golfbanen (18-holes). Gecombineerd met de 3 golfinitiatieven is er ruimte voor 2 aanvullende 18-holes golfaccommodaties.

Naast de leden, kunnen ook de inwoners uit de regio en de recreanten gebruik maken van de golfbaan tegen betaling van greenfee. De baan is openbaar en daarmee laagdrempelig. Natuurlijk geldt wel de voorwaarde om in het bezit te zijn van een golfvaardigheidsbewijs.

¹ Een door de NGF verleende status aan een golfbaan of club. De clubs met A- en B-status mogen meedoen aan de NGF-competitie en mogen hun leden handicaps verleenen. Een club is A-lid, B-lid of C-lid van de NGF. In het NGF-boekje "Golf in Nederland 2003" staan alle clubs met hun status en het is ook te vinden bij de informatie over golfclubs op www.golfsite.nl.

Uit bovenstaande blijkt dat de ontwikkeling van een golfbaan op de genoemde locatie te rechtvaardigen is.

2.2 Doelstelling

Voor de realisering van golfpark Weleveld is in het MER een vierledig doel verwoord. Mede door voortschrijdend inzicht wordt de hoofddoelstelling gewijzigd:

De totstandkoming van een golfbaan met driving range, om te voldoen aan de groeiende vraag naar de mogelijkheid om de golfsport te beoefenen.

De nevendoelen, zoals het verstevigen van de regionale functie van Weleveld, realiseren van een economische drager voor het Landgoed Weleveld, het handhaven van het landgoedkarakter van Weleveld en het tot stand brengen van positieve milieueffecten blijven van toepassing.

2.3 Gewijzigd beleid

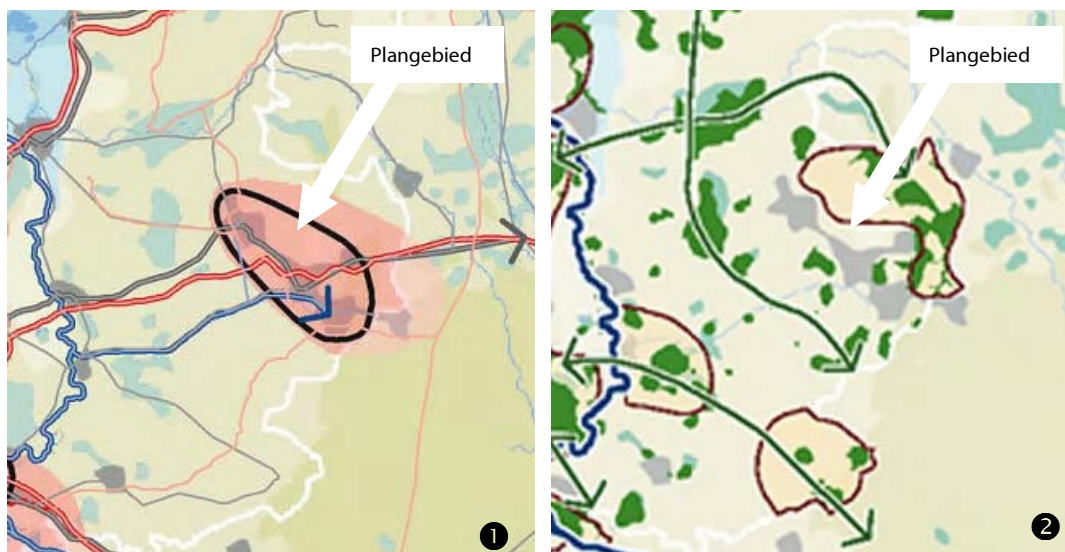
In paragraaf 2.6 van het MER is ingegaan op de relevante beleidsstukken die randvoorwaarden stellen voor het initiatief. Inmiddels is de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening niet meer van toepassing. Hiervoor is de Nota Ruimte in de plaats gekomen. Daarnaast zijn enkele nieuwe beleidskaders van toepassing ten opzichte van de beleidskaders uit het MER.

Onderstaand worden de gewijzigde relevante beleidskaders kort toegelicht en worden de overige beleidsstukken aangevuld.

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte (april 2004) is Twente (Almelo, Hengelo en Enschede) aangewezen als economisch kerngebied en nationaal stedelijk netwerk. Gemeente Borne en het plangebied Weleveld nabij Zenderen maken hier onderdeel van uit. Ten noorden van het plangebied is een gebied aangewezen als nader te bepalen Nationaal Landschap en Werelderfgoedgebied met enkele kleinere natuurgebieden. In figuur 2.2. zijn deze weergegeven.

Figuur 2.2 **Nationale ruimtelijke hoofdstructuur:**
1: economie, infrastructuur en verstedelijking
2: water, natuur, landschap
(Bron: Nota Ruimte, kaarten b en c)

Nationale landschappen moeten zich sociaal-economisch voldoende kunnen ontwikkelen, terwijl de bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden of worden versterkt. In samenhang hiermee zal de toeristisch-recreatieve betekenis moeten toenemen. Binnen nationale landschappen is daarom ‘behoud door ontwikkeling’ het uitgangspunt voor het ruimtelijke beleid.

2° Structuurschema Groene Ruimte

Het 2° Structuurschema Groene Ruimte ‘Samen werken aan groen Nederland’ vormt een bouwsteen voor de Nota Ruimte. De nota doet voorstellen voor inrichting en beheer van de groene ruimte en noemt verbeteringen voor uitvoering van het beleid. De nota behandelt de belangrijkste vraagstukken voor de komende 10 jaar met een doorkijk tot 2020. Van belang is hierbij het compensatiebeginsel. Dit beginsel betekent dat natuur-, bos- en recreatiegebieden extra worden beschermd doordat ruimtelijke ingrepen in principe niet mogen plaatsvinden. Enkele kernpunten die in de nota worden genoemd zijn: verscheidenheid van het landschap behouden en versterken, meer ruimte voor water reserveren en kwaliteit verbeteren, Ecologische Hoofdstructuur versterken, milieuomstandigheden verbeteren en het nastreven van een ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie.

Natuurbeschermingswet/Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

De nieuwe Natuurbeschermingswet implementeert per 1 oktober 2005 de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Het plangebied ligt niet nabij een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied. Doel van deze twee Europese richtlijnen is het leefgebied van diverse planten- en diersoorten zo goed mogelijk te beschermen. Nieuwe plannen of projecten in of in de nabijheid van speciale beschermingszones moeten worden getoetst volgens het in artikel 6 lid 3 en 4 van het in de Habitatrichtlijn opgenomen afwegingskader. Het plangebied kwalificeert zich niet als te beschermen gebied in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortenbescherming vindt plaats via de Flora- en faunawet.

Flora- en Faunawet

Op 23 februari 2005 is de zogenaamde AMvB art.75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Een groot aantal meer algemeen in Nederland voorkomende soorten, is vanaf dat moment vrijgesteld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. De soorten zijn hier zo algemeen, dat zelfs als ze een keer geschaad worden, het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Voor soorten die minder algemeen zijn, en dus extra aandacht verdienen, geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Voor de zeldzame soorten (die staan op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de AMvB) blijven de bestaande regels van kracht (hiervoor dient een uitgebreide toets te worden uitgevoerd).

Europese Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft kaders voor het waterbeleid van de lidstaten. Dit beleid is erop gericht het aquatische milieu, inclusief het grondwater voor verdere achteruitgang te behoeden door lozingen en emissies te verminderen. Ook wordt het duurzame gebruik van water bevorderd door bescherming van de beschikbare waterbronnen te stimuleren. De beleidsplannen in Nederland aansluitend op de KRW worden op dit moment ontwikkeld. Hierbij gaat het om systeembeschrijvingen van de stroomgebieden.

De Vierde Nota Waterhuishouding

De Vierde Nota Waterhuishouding beschrijft de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de waterhuishouding. Hoofddoelstelling van het beleid is ‘het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd’. Verder wordt in de nota nadere aandacht geschonken aan thema’s als terugdringen van verdroging, reductie van emissies van diffuse bronnen en waterbodemsanering.

Basisrapport Commissie Waterbeheer 21^e eeuw

De commissie Waterbeheer 21ste eeuw concludeerde dat het watersysteem in Nederland niet op orde is. Per stroomgebied worden plannen gemaakt om de waterberging en de waterconservering te reguleren. Veelal gebeurt dit in combinatie met natuurontwikkeling, agrarisch natuurbeheer en verdrogingsbestrijding. Daarnaast heeft commissie Luteijn de opdracht gekregen te adviseren over het concept ‘gecontroleerd overstromen’. Om in extreme situaties de gevolgen van een overstroming te verkleinen wordt momenteel gewerkt aan het planologisch vastleggen en inrichten van (nood)waterbergingsgebieden. Het aspect water is van belang in de vorm van mogelijkheden ten aanzien van vasthouden, bergen en afvoeren van water. Om deze reden wordt een Watertoets uitgevoerd.

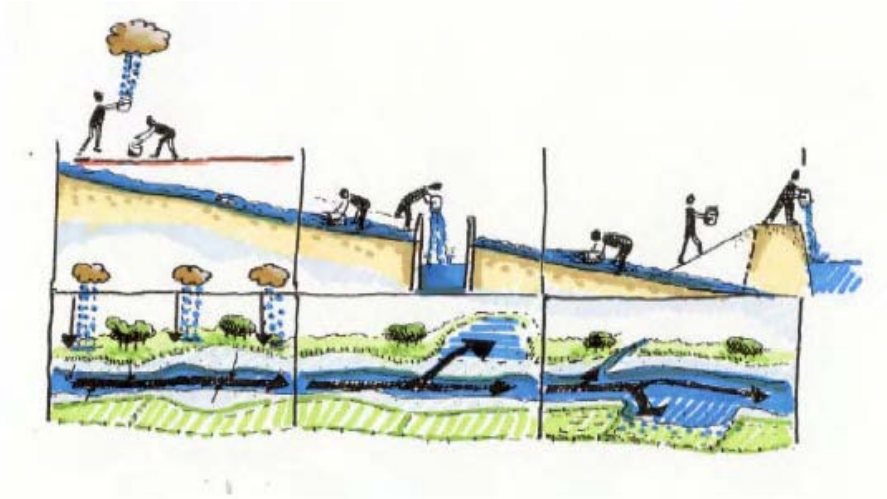
Nationaal Bestuursakkoord Water

Het rijksbeleid is vastgelegd in het ‘Nationaal Bestuursakkoord Water’ (NBW). In dit akkoord is samen met andere ‘waterpartners’ (provincies, VNG en UvW) de nieuwe Nederlandse aanpak in het waterbeleid weergegeven, rekening houdend met de uitgangspunten zoals weergegeven in de Vierde Nota Waterhuishouding, de nota ‘Anders omgaan met water’ en het beleid dat voortvloeit uit ‘Natuur voor mensen, mensen voor natuur’, de ‘Wet reconstructie concentratiegebieden’ en de Europese Kaderrichtlijn Water. Het NBW borduurt voort op de constatering in de Startovereenkomst Waterbeleid 21ste eeuw dat klimaatveranderingen, zeespiegelstijging, bodemdaling en verstedelijking maakt tot een nieuwe aanpak in het waterbeleid noodzakelijk. In het NBW is het belang en de verplichting van het procesinstrument watertoets bevestigd. De watertoets is bedoeld om de waterhuishoudkundige situatie in Nederland niet te laten verslechteren en indien mogelijk te verbeteren. Als leidraad bij het uitwerken van maatregelen geldt op het gebied van waterkwantiteit ‘vasthouden-bergen-afvoeren’ en voor waterkwaliteit ‘schoonhouden-scheiden-zuiveren’.

Beleidsnota Retentie, de WB-21 trits ‘vasthouden, bergen en afvoeren nader uitgewerkt voor Twente

Retentie: het vasthouden en bergen van water in de bodem of aan het oppervlak. Ondanks dat in allerlei nota’s wel aandacht wordt geschonken aan retentie, is men nog steeds bezig om invulling aan deze beleidslijn te geven. Waar kansen zich voordoen worden deze benut. De Beleidsnota Retentie van waterschap Regge & Dinkel richt zich vooral op de op uitvoering gerichte vragen: waar wordt retentie gerealiseerd, op welke wijze gebeurt dat en welke vorm krijgt het dan? ‘

In 2003 was in de concept-Beleidsnota Retentie van het Waterschap Regge & Dinkel het gebied ten zuiden van de Oude Bornsche Beek opgenomen als mogelijk retentiegebied. Inmiddels maakt het plangebied geen onderdeel meer uit van de definitieve beleidsnota. Wel is de Oude Bornsche Beek genoemd als bergingsgebied bestemd voor het bergen van water (niet vasthouden). Hiervoor zijn in 2002 de oevers aangepast.

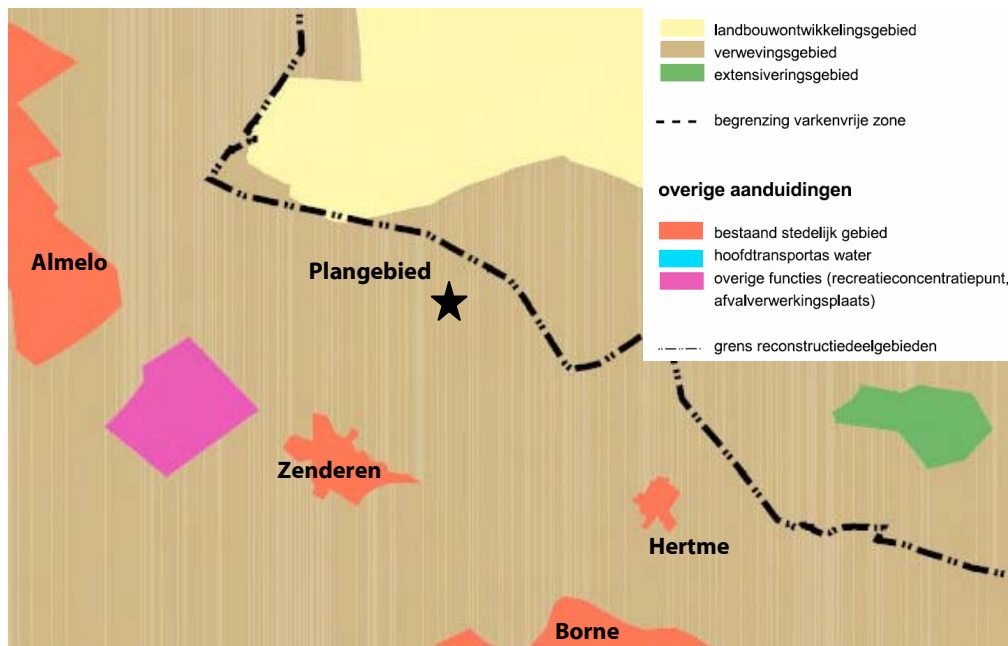
Partiële herziening Streekplan naar aanleiding van Stroomgebiedsvisies

In het voorontwerp van de partiële herziening is van het streekplan/water-huishoudingsplan Overijssel 2000+ wordt voor natte gebieden die nabij steden en andere liggen een afweging gemaakt voor de ruimte die beschikbaar moet blijven voor water. Een gedeelte van het gebied is aangeduid als 'aandachtsgebied wateroverlast'. Dit houdt in dat de waterfunctie in het gebied niet primair is (en zwaarder weegt dan andere belangen). Het risico op wateroverlast is wel van betekenis in dergelijke gebieden. Voorkomen moet worden dat in deze gebieden de waterbergende functie teniet gedaan wordt in gebiedsontwikkelingen, waardoor benedenstrooms wateroverlast zou kunnen ontstaan.

Reconstructie Salland en Twente (Zuidwest-Twente)

Het Ontwerp-Reconstructieplan Salland Twente is op 22 juni 2004 door Gedeputeerde Staten van Overijssel met een aantal wijzigingen vastgesteld en naar Provinciale Staten gestuurd. Het plan heeft van 7 januari tot en met 4 februari 2005 ter inzage gelegen. Het reconstructieplan heeft een wettelijke status en bevat een reconstructiezonering. De zogenaamde zoneringskaart laat zien waar landbouw, natuur, recreatie of wonen voorrang krijgen (zie figuur 2.3). In de vergadering van Provinciale Staten van 15 september 2004 is het Reconstructieplan Salland Twente definitief vastgesteld.

Figuur 2.3 Zoneringskaart Reconstructieplan (bron: provincie Overijssel)

Op de zoneringkaart is het hele plangebied aangeduid als verwevingsgebied. In het verwevingsgebied functioneren verschillende functies naast elkaar. Nieuwvestiging van recreatie is mogelijk, mits als onderdeel van een integraal plan waarbij natuurwaarden, landschap, overige economische potenties worden betrokken.

Inmiddels is door Gedeputeerde Staten van Overijssel het gebiedsprogramma Zuidwest-Twente 2005-2007 vastgesteld. Het plan beslaat een groot deel van Twente en is het grootste reconstructiegebied in Overijssel. Een groot aantal projecten wordt de komende tijd uitgevoerd of is al in uitvoering, om belangen als landbouw, recreatie en toerisme, water, leefbaarheid van de kleine kern en natuur beter op elkaar af te stemmen. Golfbaan Weleveld is als één van de projecten genoemd in het gebiedsprogramma.

Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Borne

26 April 2005 is het bestemmingsplan Buitengebied van gemeente Borne goedgekeurd door GS. In het bestemmingsplan is het plangebied aangemerkt als agrarisch gebied met landschappelijke waarden. Landschappelijke waarden zijn aanwezig in de vorm van beplantingselementen en hoogteverschillen.

Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden / Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden

Een belangrijk aspect bij vergunningverlening en bestemmingsplanprocedures is de afstemming met stankgevoelige objecten. Met stankgevoelige objecten dient voldoende afstand in acht te worden genomen. De Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden en de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden is hiervoor richtinggevend. Deze zijn onlangs in werking getreden met het bekendmaken van het Reconstructieplan.

Deze wet en regeling bevatten een beoordelingsmethode, gebaseerd op de meest recente inzichten over de aanvaardbaarheid van stankhinder door veehouderijen. De methodiek bestaat uit een omrekeningsfactor naar mestvarkeneenheden (mve; bijlage 1 van de regeling), een afstandstabel (bijlage 1 van de wet) en een indeling in vijf categorieën van stankgevoelige objecten.

De categorie-indeling van stankgevoelige objecten is als volgt:

- *Categorie I:* bebouwde kom met stedelijk karakter, ziekenhuizen, sanatorium, internaat en objecten voor verblijfsrecreatie.
- *Categorie II:* bebouwde kom of aaneengesloten woonbebouwing van beperkte omvang in een overigens agrarische omgeving en objecten voor dagrecreatie.
- *Categorie III:* verspreid liggende niet-agrarische bebouwing die aan het betreffende buitengebied een overwegende woon- of recreatiefunctie verleent.
- *Categorie IV:* woning, behorende bij een agrarisch bedrijf, niet zijnde een veehouderij waar 50 of meer mestvarkeneenheden op grond van een vergunning aanwezig mogen zijn en verspreid liggende niet-agrarische bebouwing.
- *Categorie V:* woning, behorend bij een veehouderij waar 50 of meer mestvarkeneenheden op grond van een vergunning aanwezig mogen zijn.

Uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening wordt vestiging van 'geur-gevoelige functies' binnen de stankcirkel van een veehouderij niet toegelaten.

Enerzijds om te voorkomen dat ter plaatse een slecht leefklimaat ontstaat, anderzijds om te voorkomen dat de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijf worden beperkt.

Een golfbaan wordt aangemerkt als categorie II, 'object voor dagrecreatie'. Op basis van de nieuwe wet- en regelgeving worden de hindercirkels bepaald die van belang zijn voor de ontwikkeling van het golfpark. De berekening van de afstanden van de bouwkaavel van de veehouderijen tot de dichtstbijzijnde grens van het plangebied en de weergave op kaart (figuur 2.4) is een actualisatie van paragraaf 3.5.1 'agrarisch gebruik' en figuur 3.7 in het MER.

In de directe nabijheid van het plangebied liggen binnen gemeente Borne de volgende hindercirkels van veehouderijen:

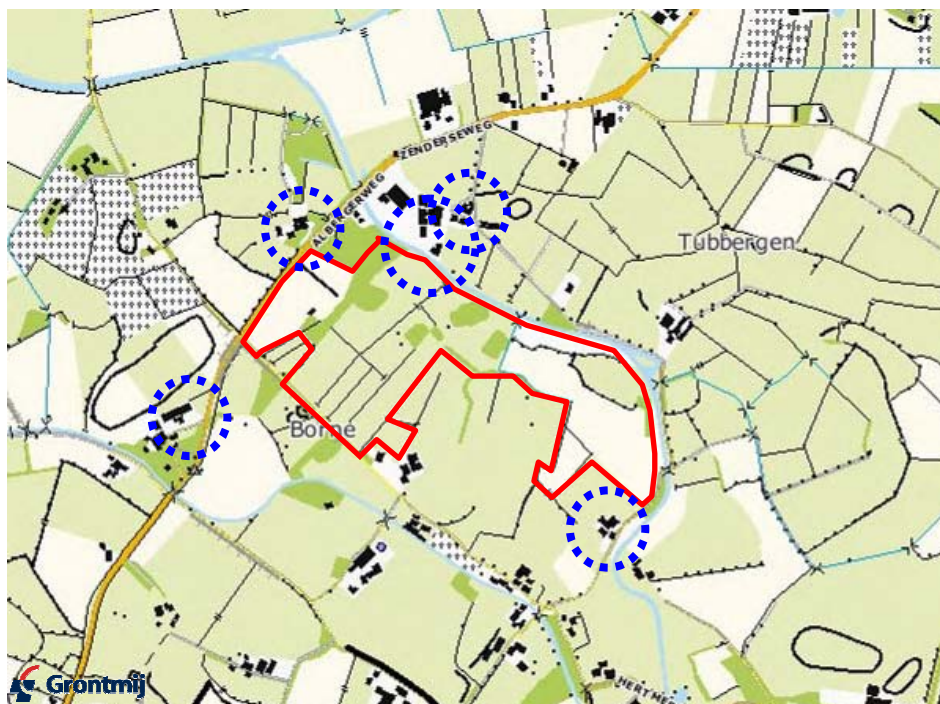
Tabel 2.3 *Stankcirkels*

Veehouderij	mve's	stankcirkel
Albergerweg 19a	36	100
Albergerweg 21	0	100
Bothorsterweg 1	1,8	100
Dashorsterweg 1	109,6	100
Dashorsterweg 3	380	127

Bron: gemeente Borne, 19 april 2005

De hindercirkels van Dashorsterweg 3 en Albergerweg 21 vormen een randvoorwaarde voor het ontwerp van de golfbaan. Binnen de cirkels is aanleg van de golfbaan als zodanig niet mogelijk. Wel kan dat deel van het plangebied worden ingericht als natuur of een andere functie, zolang het geen planologische belemmeringen vormt voor de veehouderij(en).

Figuur 2.4 *Actualisatie stankcirkels gemeente Borne*

2.4 Te nemen besluiten

Het MER Golfpark Weleveld is in 2003 opgesteld ten behoeve van besluitvorming over de (partiële) herziening van het Bestemmingsplan Buitengebied van gemeente Borne (2000) en het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Tubbergen (1999).

Thans is echter uitsluitend sprake van wijziging van het Bestemmingsplan Buitengebied van gemeente Borne. Binnen de vigerende bestemming is het realiseren van een golfbaan binnen het plangebied niet mogelijk. Aangezien het gaat om de ontwikkeling van de golfbaan met een omvang van meer dan 25 hectare is de activiteit m.e.r.-beoordelingsplichtig (op grond van het Besluit m.e.r. 1994 en het Besluit van 23 december 2004 tot wijziging van het Besluit m.e.r. 1994, bijlage D, artikel 10.2, *in werking getreden op 8 februari 2005*). In dat kader is besloten de al opgestarte m.e.r.-procedure doorgang te laten vinden. De gemeente Borne fungeert als bevoegd gezag. De Vink Investment Group is de initiatiefnemer.

2.5 Natuurtoets golfpark Weleveld

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en Faunawet van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren moet worden onderzocht of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Met een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd via LASER. Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die wordt gesteld in de Flora- en Faunawet, is in mei 2005 een natuurtoets uitgevoerd voor het plangebied van golfpark Weleveld om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen [Grontmij i.s.m. Ecochore Natuurtechniek, mei 2005]. Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de aanwezige en te verwachten beschermde flora en fauna.

Figuur 2.5 Luchtfoto van onderzoeksgebied Natuurtoets Weleveld

Voor deze natuurtoets is het gebied (zie figuur 2.5 voor het onderzoeksgebied) op 18 mei 2005 bezocht. De resultaten zijn weergegeven in een rapportage. Iedere diersoort- en plantengroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. De natuurtoets is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld. Naar aanleiding van de resultaten kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Flora- en Faunawet noodzakelijk zijn.

Groenstructuur

In het onderzoeksgebied treft men zowel vochtige Elzenbroekopstanden als droge, op zandkoppen gelegen, gemengde bosjes. Verspreid in het gebied staan diverse forse bomen, veelal Zomereiken. Door de afwisseling van weiden, akkers, bosjes, houtsingels en sloten maakt het gebied een kleinschalige indruk.

Foto's plangebied:

Links: recent geploegd akker met houtopstanden,

Rechts: drassig Elzenbroekbos aan de westzijde van het plangebied

2.5.1 Onderzoeksresultaten

Onderstaand zijn kort de bevindingen beschreven.

Flora

Het gebied kenmerkt zich door vochtige en droge delen. Deze afwisseling is ook aan de flora waar te nemen. In de vochtige bosjes en weiden staan Zwarte elzen, zeggen en Pinksterbloemen. Op de drogere delen Zomereiken en Groveden. Tijdens de quickscan zijn geen beschermde en Rode Lijstgenoteerde planten waargenomen. In bijlage 4 is een soortenlijst opgenomen.

In een uittreksel van het Natuurloket wordt melding gemaakt van enkele beschermde en Rode Lijstgenoteerde plantensoorten. Het betreft data tot en met 2001 in de drie kilometerhokken waarbinnen het onderzoeksgebied gelegen is. Om welke soorten het gaat kan met deze informatie niet worden aangegeven.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogels in relatie tot het plangebied waargenomen. Zie bijlage 4 voor de waargenomen soortenlijst. Gezien de periode in het jaar en het territoriumindicerende gedrag van de meeste soorten, kan worden aangenomen dat deze soorten een territorium bezetten in het plangebied.

Daarnaast zijn er nog andere vogelsoorten te verwachten die tijdens het veldbezoek niet zijn aangetroffen. Alle (mogelijk) op het perceel broedende vogelsoorten zijn beschermd conform de Flora en Faunawet en de Vogelrichtlijn.

Herpetofauna

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van reptielen. Bij het Natuurloket zijn geen onderzoeksgegevens aanwezig. Gezien de opbouw van het landschap is het mogelijk dat de Ringslang in het gebied aanwezig is. De diverse houtopstanden en de aangrenzende wateren zijn zeer geschikt voor amfibieën; zowel als voortplantingsbiotoop als winterbiotoop. Tijdens de quickscan zijn geen amfibieën waargenomen. In de betreffende kilometerhokken zijn, volgens het Natuurloket, enkele beschermde amfibieën aanwezig.

Zoogdieren

Tijdens de quickscan zijn sporen en zichtwaarnemingen van Mol, Veldmuis, Ree, Konijn, Haas en Eekhoorn aangetroffen. Sporen van andere zoogdieren zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn er enkele zoogdiersoorten te verwachten die gebruik maken van het gebied. Dit zijn soorten als Vos, marterachtigen en overige muizensoorten. De quickscan is overdag uitgevoerd. Hierdoor zijn geen waarnemingen verricht van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gezocht naar mogelijke verblijfplaatsen van deze diergroep. Hierbij moet men denken aan holten in bomen en huizen. Door de kleinschaligheid, de lintstructuren en de afwisseling van vochtig en droog, is het aannemelijk dat het gebied door diverse vleermuissoorten gebruikt wordt als foerageergebied, migratieroute en verblijfplaatsen.

De Atlas van de Nederlandse vleermuizen laat zien dat in het betreffende kilometerhok waarnemingen zijn van diverse vleermuissoorten:

- Franjestaart - *Myotis nattereri*
- Watervleermuis - *Myotis daubentonii*
- Gewone Dwergvleermuis - *Pipistrellus pipistrellus*
- Ruige Dwergvleermuis - *Pipistrellus nathusii*
- Rosse Vleermuis - *Nyctalus noctula*
- Laatvlieger - *Eptesicus serotinus*
- Gewone Grootoorvleermuis - *Plecotus auritus*

Ongewervelden

In het plangebied zijn diverse insecten waargenomen. In bijlage 4 zijn de waargenomen vlinders en juffers opgenomen. Er zijn geen beschermde soorten waargenomen. Redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er geen populaties van beschermde soorten op het perceel aanwezig zijn.

2.5.2 Conclusies

Flora

In het gebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Door het globale inventarisatiekarakter van de quickscan kunnen plantensoorten zijn gemist. Volgens de waarnemingen van het Natuurloket bevinden zich soorten in het plangebied die zijn beschermd conform de Flora- en Faunawet (tabel 1) en de Rode Lijst. Het betreft het kilometerhok waarbinnen zich het bosje aan de westkant van het plangebied bevindt. Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats. Effecten zijn dan ook niet te verwachten en nader onderzoek naar flora wordt niet noodzakelijk geacht.

Vogels

In het gebied zijn enkele vogelsoorten aangetroffen die redelijkerwijs in het gebied broeden. Alle waargenomen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd volgens de Flora- en Faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten en doden van vogels niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Er dient dan ook nadrukkelijk rekening mee gehouden te worden dat de geplande werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd. Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli.

Herpetofauna

Er zijn geen beschermde herpetofaunasoorten op de onderzoekslocatie aangetroffen. De aanwezigheid van Ringslang en diverse amfibieën is niet uit te sluiten. De plannen zoals voorgesteld op de situatieschets in bijlage 2, vormen geen bedreiging voor de aanwezigheid van Ringslang en is mogelijk een verbetering van het biotoop. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

De aanwezige sloten lijken geschikt voor beschermde amfibieën als Groene Kikker complex, Bruine Kikker en Kleine Watersalamander. Gezien de status van de te verwachten amfibieënsoorten (tabel 1 Flora- en Faunawet) en het aanleggen van nieuwe waterpartijen, zijn geen ontheffingen in het kader van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. Er worden geen watergangen gedempt, er worden nieuwe waterpartijen aangelegd waardoor nieuw biotoop ontstaat.

Zoogdieren

De waargenomen soorten zijn alle beschermd volgens de Flora- en Faunawet en staan vermeld in 'tabel 1' van de Fauna- en Faunawet met uitzondering van de Eekhoorn, deze staat in 'tabel 2'. Gezien de geplande inrichting van het gebied worden geen van de waargenomen soorten benadeeld en zijn ontheffingen niet nodig. Verstoring van soorten lijkt niet aan de orde indien de activiteiten zich overdag plaatsvinden. Door het behoud van de aanwezige houtopstanden en aanwezige bebouwing zullen geen mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen. Door de aanleg van nieuwe groenstructuren zal het foerageerbiotoop voor vleermuizen zelfs iets worden versterkt.

Ongewervelden

Beschermde soorten van deze groep zijn niet te verwachten, eveneens kan worden opgemerkt dat de werkzaamheden nauwelijks tot geen negatieve effecten zullen opleveren voor de aanwezige soorten. Een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet is niet nodig.

Consequenties tijdens de bouwactiviteiten

Tijdens de bouwwerkzaamheden is het mogelijk dat er nieuwe situaties worden gecreëerd voor dieren en planten om zich te vestigen. Het verdient aanbeveling om bouw materiaal en eventuele zandhopen slechts korte tijd op te slaan. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren en planten zich tijdens de werkzaamheden kunnen vestigen.

Algemeen

Het plangebied laat een kleinschalig afwisselend landschap zien. Voor veel mogelijk aanwezige soorten kan een golfbaan een uitbreiding van het biotoop vormen. Nadelige invloeden voor dieren zijn dan ook niet te verwachten. De waterhuishouding kan echter door de aanleg van een golfterrein wel ingrijpend worden aangepast. Dit zou een directe nadelige invloed hebben op de aanwezige flora.

3 Nieuwe variant

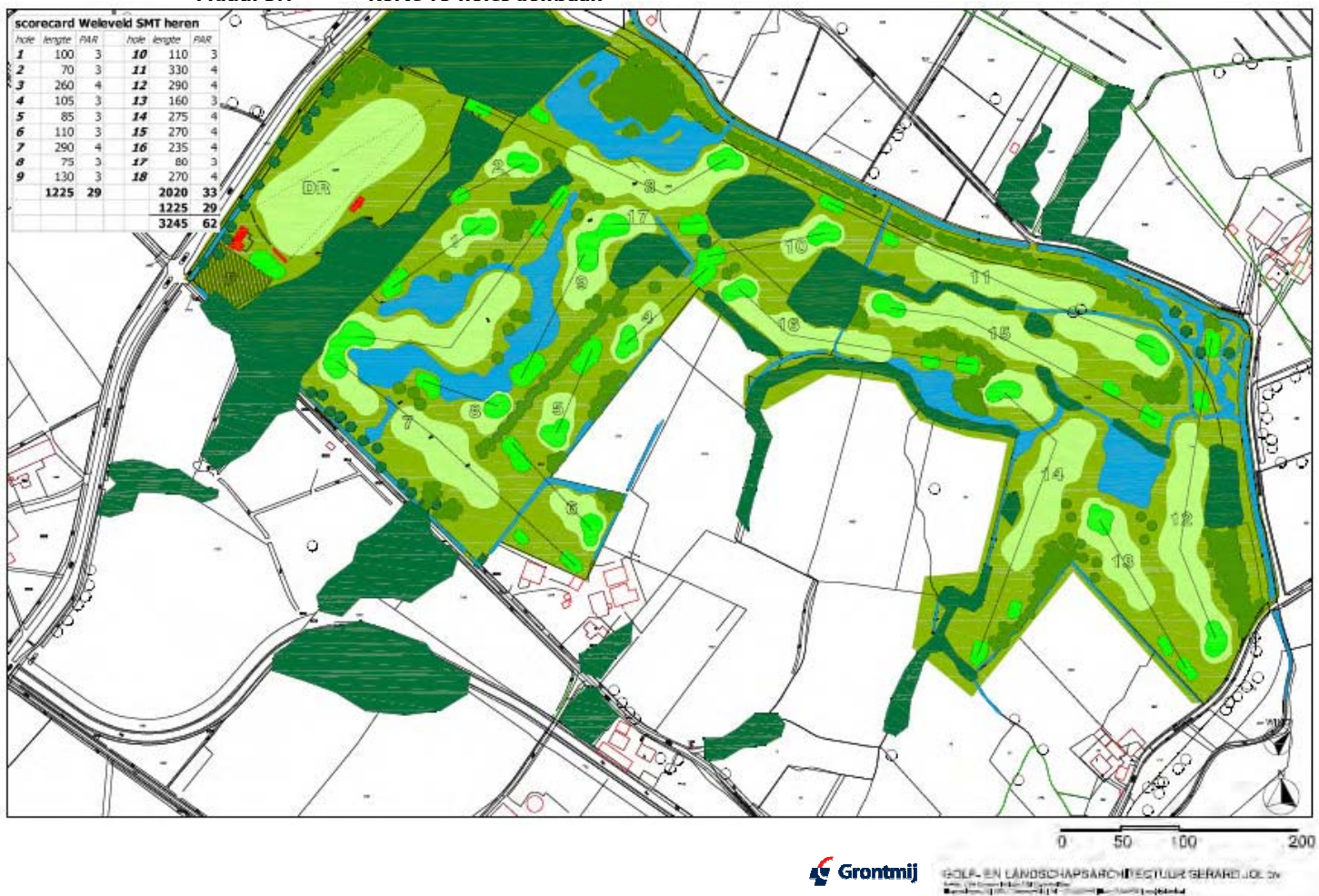
3.1 Inleiding

Op basis van de randvoorwaarden uit hoofdstuk 4 (paragrafen 4.2 en 4.3) van het MER zijn reeds twee varianten ontwikkeld voor het golfpark: de westelijke en oostelijke variant. Aanvullend op deze twee varianten is een derde variant ontwikkeld, de variant 'korte 18-holes golfbaan'. De golftechnische randvoorwaarden samen met de randvoorwaarden vanuit de thematische verkenningen die voorzien in het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) zijn hiervoor richtinggevend geweest. In de volgende paragraaf wordt de variant korte 18-holes golfbaan beschreven. Voor de westelijke en oostelijke variant wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van het MER.

3.2 Variant korte 18-holes golfbaan

De variant korte 18-holes golfbaan bestaat uit een 18-holes baan, een driving range en een clubhuis met parkeerfaciliteiten. Per onderdeel wordt ingegaan op de kenmerken van deze variant.

Figuur 3.1 Korte 18-holes golfbaan

18-holes golfbaan

Binnen het ontwerp is een 18-holes golfbaan ontwikkeld. De baan beslaat het grootste deel van het plangebied tussen de Bekkingvelderweg en de Oude Bornsche Beek. De routing van de eerste 9 holes van de golfbaan loopt met de klok mee vanaf het clubhuis richting de Oude Bornsche Beek en terug richting de Bekkingvelderweg. De routing van de overige 9 holes, vanaf hole 10, loopt vervolgens langs de Oude Bornsche Beek en langs de zuidelijke kant van het plangebied terug richting de Bekkingvelderweg en het clubhuis. De holes 10 tot en met 18 is een NGF C-status golfbaan. Dit houdt in dat hierop golfvaardigheidsexamens mogen worden afgenomen.

Groen en water

In het ontwerp is rekening gehouden met bestaande beplantingen. De bestaande bosjes en bomen zijn opgenomen in het golfontwerp en blijven zoveel mogelijk gehandhaafd. Daarnaast worden verspreid over het terrein nieuwe bosjes en struwelen aangeplant. Voor de begrenzing van de golfbaan wordt zoveel mogelijk gekozen voor een natuurlijke begrenzing. De Oude Bornsche Beek vormt de grens aan de noordkant, het reënbosje vormt de natuurlijke grens aan de westkant van de golfbaan en de noordkant van de driving range. Voor de overige begrenzingen worden de beplantingen op kavelscheidingen en bestaande waterlopen aangehouden en enkele beplantingen geplant. De aanleg van afrastering langs de golfbaan wordt zoveel mogelijk voorkomen en er is gekozen voor het aanleggen van nieuwe beplantingen (als natuurlijke afrastering). In totaal bestaat het golfpark voor 30% uit bestaand en nieuw aangelegd groen.

In het oostelijke deel bovenstrooms van de vistrap wordt een koppeling gemaakt met de Oude Bornsche Beek. De bestaande waterloop van het waterschap in het plangebied blijft gehandhaafd. In dit deel worden enkele waterpartijen aangelegd. De Oude Bornsche Beek staat via een overlaat in verbinding met de waterpartijen en de waterloop, waardoor retentie mogelijk wordt gemaakt. Ook worden in het noordwestelijke en zuidwestelijke deel van het plangebied waterpartijen aangelegd. De waterpartijen worden gebruikt voor beregening. In totaal wordt 1,9 hectare aan oppervlaktewater in het golfpark aangelegd.

Golfoefengebied

Het golfoefengebied ligt ten noorden van het clubhuis en bestaat uit een driving range. In deze variant wordt geen aparte golfoefenbaan aangelegd. Wel is een deel van de wedstrijd baan (hole 10 t/m 18) geschikt als C-status golfbaan (zie hierboven). De driving range is gesitueerd aan de westkant van het plangebied en ligt langs de N744. De driving range is zodanig gesitueerd dat de westkant slechts beperkt hoeft te worden omsloten door een hek. De ballen worden afgeslagen in noordoostelijke richting. Wel wordt langs de N744 naast het plaatsen van een hek, zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke afrastering door de aanleg van beplanting. De noord- en oostgrens van de driving range wordt gevormd door het reënbosje en het bestaande bos ter plaatse van het cultuurhistorisch waardevolle 'stadion'. Door deze natuurlijke begrenzing is het niet noodzakelijk daar een afrastering aan te leggen.

Clubhuis en parkeerfaciliteiten

In de variant korte 18-holes golfbaan is het clubhuis met de parkeerplaatsen gesitueerd in de zuidwestelijke hoek van het plangebied. Het wordt ontsloten via de Bekkingvelderweg en vervolgens richting de N744. De N744 is de doorgaande route van Zenderen naar Albergen.

De verkeersintensiteit van de N744 lag in 2001 voor een werkdag gemiddeld op 4.700 motorvoertuigen per etmaal (mvt/etmaal). In 2004 lag de verkeersintensiteit voor een werkdag gemiddeld op 5.000 mvt/etmaal (verkeersintensiteiten, provincie Overijssel).

De Bekkingvelderweg, en de Dashorsterweg hebben geen verbindingfunctie en worden voornamelijk gebruikt door bestemmingsverkeer, landbouwverkeer en door recreanten. Op jaarbasis bezoeken circa 35.000 mensen een 18-holes golfbaan. Bij bezoekers van een golfbaan wordt er vanuit gegaan dat 40% van de bezoekers met zijn tweeën komen. Het aantal auto's op jaarbasis bedraagt hiermee 28.000 ($35.000 - (0,4 \times 35.000 / 2) = 28.000$). Uitgaande van 200 bezoekers voor de golfbaan op een zaterdag of zondag bedraagt het aantal auto's op een mooie weekenddag 160 auto's ($200 - (0,4 \times 200 / 2) = 160$). Aangenomen wordt dat onafhankelijk van het dagdeel, maximaal 60% van de bezoekers tegelijkertijd op de golfbaan aanwezig zal zijn. Dit houdt in dat er rekening moet worden gehouden met minimaal 96 parkeerplaatsen voor bezoekers. Daarnaast wordt extra parkeerruimte gereserveerd voor personeel en leveranciers. In de variant korte 18-holes golfbaan wordt dan ook parkeerruimte gerealiseerd voor 106 auto's. De parkeerplaats wordt voorzien van verlichting.

3.3 Bedrijfsvoering golfpark Weleveld

Zoals in voorgaande paragraaf is weergegeven worden op golfpark Weleveld de volgende faciliteiten gerealiseerd: golfbaan, driving range, clubhuis met parkeerplaats. Per onderdeel wordt kort ingegaan op de kenmerken ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Golfbaan

Een golfclub met een volwaardige golfwedstrijd baan van 18 holes, heeft over het algemeen circa 900 leden. Omdat het hier gaat om een korte 18 holes baan zal er in beginsel sprake zijn van minder leden. Begin september 2005 hebben zich reeds 200 leden aangemeld. Net als bij veel andere golfbanen is bij Weleveld sprake van een combinatie van verenigingsgebruik en het gebruik volgens het 'Pay and Play-principe', met betaling van de zogenoemde greenfees. Dit houdt in dat alle in golf geïnteresseerde sporters (mits zij voldoende basiskennis hebben opgedaan) door de aanschaf van een dagkaart gebruik kunnen maken van de faciliteiten. De golfbaan is in principe bespeelbaar van zonsopgang tot zonsondergang. In de zomer wordt rekening gehouden met starttijden tussen 8 en 17 uur en in de winter tussen 9 en 14 uur. Hierbij kan om de 10 minuten worden gestart en duurt een ronde van 18 holes circa 4 uur. Dit betekent dat in de zomer golfbanen normaal gesproken open zijn tot 21 uur en in de winter tot 18 uur.

Driving range

Op de driving range kunnen golfers de (af)slag oefenen. De plaats van waar de slag wordt geoefend wordt overdekt aangelegd. Dit heeft als voordeel dat bij slecht weer wel de slag kan worden geoefend, ook al is de golfbaan zelf gesloten. De driving range wordt zoals bij veel andere golfbanen verlicht, zodat vooral in de wintermaanden nog wel 's avonds kan worden geoefend. De openingstijden van de driving range zijn van 9 tot 21 uur.

Clubhuis met parkeerplaats

In het clubhuis zijn een restaurant, een golfshop en een vergaderruimte gevestigd. Deze faciliteiten zijn voor iedereen vrij toegankelijk. De vergaderruimte kan worden gehuurd voor het houden van presentaties, bijeenkomsten, cursussen, workshops, etc. In de golfshop worden allerlei golfartikelen verkocht, zoals balletjes, golfclubs en -kleding.

4 Ontwikkeling MMA, VKA en resterende effecten

In dit hoofdstuk van de aanvulling wordt de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en de resterende milieueffecten uit het MER geactualiseerd (hoofdstuk 5 MER).

Op basis van verschillende randvoorwaarden en thema's is in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 van het MER een tweetal varianten ontworpen. In hoofdstuk 3 van deze aanvulling is daar de variant korte 18-holes golfbaan bijgekomen. In paragraaf 4.1 worden de drie varianten onderling vergeleken. De varianten worden vergeleken op basis van de randvoorwaarden uit de verschillende invalshoeken/thema's. Aan de hand van deze vergelijking wordt kort ingegaan op het MMA en in paragraaf 4.3 wordt het voorkeursalternatief van de initiatiefnemers beschreven.

Vervolgens wordt ingegaan op de resterende milieueffecten van het voorkeursalternatief, waarna paragraaf 4.5 een samenvatting geeft van alle effecten. Eveneens komen hier de mogelijke mitigerende maatregelen aan bod.

4.1 Effectvergelijking varianten

De drie varianten westelijke variant, oostelijke variant en de variant korte 18-holes golfbaan worden vergeleken met de randvoorwaarden die zijn gesteld in de thema's die voorzien in het MMA. Tabel 4.1 geeft de gestelde randvoorwaarden voor het MMA in relatie tot de golfontwerpen.

Voor de drie varianten is aangegeven of de gestelde randvoorwaarde al dan niet is opgenomen in het ontwerp:

- + : randvoorwaarde maakt onderdeel uit van het ontwerp;
- 0 : randvoorwaarde maakt voor een deel onderdeel uit van het ontwerp;
- : randvoorwaarde maakt geen onderdeel uit van het ontwerp.

Waar de varianten onderscheidend van elkaar zijn, is de beoordeling gearceerd weergegeven. In aanvulling op het MER is tevens het effect op de luchtkwaliteit weergegeven.

Tabel 4.1 *Vergelijking varianten met randvoorwaarden MMA*
(vervangt tabel 5.1 uit MER)

	Criterium	Randvoorwaarden MMA	Westelijke variant	Oostelijke variant	Korte 18-holes baan
<i>Bodem- en waterbewust golfen</i>	Bodemopbouw- en geomorfologische kenmerken	• Gesloten grondbalans	0	0	0
		• Rekening houden met bodemgesteldheid	+	+	+
		• Ontwerp aanpassen aan reeds aanwezige hoogteverschillen	+	+	+
	Grondwaterstand, –stroming en –kwaliteit	• In ontwerp rekening houden met grondwaterstanden en –stroming	+	+	+
		• Waterpartijen voorzien van ondoorlatende laag	+	+	+
	Oppervlaktewater (kwantiteit)	• Handhaven beken	+	+	+
		• Opnemen waterpartijen	+	+	+
		• Beregenen met water uit waterpartijen	+	+	+
		• Mogelijkheid bieden voor retentie	-	+	+
<i>Natuurbewust golfen</i>	Biotoopverandering	• Handhaven bestaande natuurwaarden	0	0	0
		• Bosjes en hagen zuidelijk deel versterken	0	+	+
		• Natuurontwikkeling	+	+	0
		• Afbakening golfpark met natuurlijke autochtone materialen	0	+	0
	Verstoring	• Opnemen schuilmogelijkheden	0	+	+
		• Positionering van voorzieningen aan de rand van golfpark	+	+	+
	Provinciale ecologische verbindingzone	• Versterken natuurwaarden door aanplant van autochtone beplanting	+	+	+
		• Langs de Oude Borsche Beek gebied inrichten als rough of buitengebied	+	+	+
		• Opnemen van amfibiepoelen in het ontwerp	-	+	-
	Voorkomen van (beschermde) soorten	• Creëren van leefmogelijkheden voor (beschermde) soorten	+	+	+
<i>Landschappelijk bewust golfen</i>	Visueel ruimtelijke verschijningsvorm	• Aanbrengen nieuwe beplanting	+	+	+
		• Zuidelijk deel besloten, noordelijk deel open ontwerpen	+	+	+
	Cultuurhistorie	• Handhaven bestaande cultuurhistorische kenmerken en elementen	+	+	Gedeeltelijk n.v.t.
		• Historisch landschappelijke kenmerken terugbrengen in zuidelijk deel	-	+	0
		• Hoogteverschillen aansluiten bij structuur van historisch en huidig landschap	+	+	+
	Archeologische waarden	• Rekening houden met archeologische waarden in het gebied	+	+	+
<i>Ruimtebewust golfen</i>	Recreatief medegebruik	• Handhaven kanoroute Bornse Beek	+	+	+
		• Handhaven fiets- en wandelroutes in gebied	0	0	+
	Veiligheid	• Veiligheidsmaatregelen opnemen in het ontwerp	+	+	+

	Criterium	Randvoorwaarden MMA	Westelijke variant	Oostelijke variant	Korte 18-holes baan
<i>Ruimtebewust golfen</i>	Woonfunctie	Ontwerp aanpassen aan woningen	+	+	+
	Agrarisch gebruik	Ter plaatse van stankcirkels buitengebied creëren	-	-	+
	Verkeersinfrastructuur	Handhaven bestaande verharding	+	+	+
		Bestaande verharding gebruiken voor ontsluiting	+	+	+
		Voldoende parkeerruimte creëren	+	+	+
	Lichthinder	Goede positionering van voorzieningen ten opzichte van lichtgevoelige bestemmingen	-	0	-
	Geluidhinder	Goede positionering van clubhuis en parkeervoorzieningen	+	-	+
	Luchtkwaliteit	Geen verslechtering van luchtkwaliteit	0	0	0

4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Uit de vergelijking van tabel 4.1 uit de voorgaande paragraaf blijkt dat de oostelijke variant kan worden aangemerkt als MMA. Vanuit alle invalshoeken is uitgegaan van een optimaal MMA-ontwerp. Aan zes randvoorwaarden voor het MMA is echter niet (geheel) voldaan. In deze gevallen is het niet mogelijk om de randvoorwaarden op te nemen in het ontwerp omdat de randvoorwaarden niet verenigbaar zijn met andere randvoorwaarden. Voor de randvoorwaarden die niet zijn opgenomen in het MMA oostelijke variant, is in paragraaf 5.2 van het MER een onderbouwing gegeven voor de keuzes die zijn gemaakt.

4.3 Voorkeursalternatief

In voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de oostelijke variant wordt aangemerkt als het MMA. Deze heeft echter niet de voorkeur van de initiatiefnemer. De variant korte 18-holes golfbaan is door de initiatiefnemer benoemd als voorkeursalternatief. Hieraan liggen diverse redenen ten grondslag. Hieronder worden kort de belangrijkste keuzes uiteengezet die hebben geleid tot het nieuwe voorkeursalternatief van de initiatiefnemer. Tevens wordt kort ingegaan op de berekening en de retentie, als actualisatie van de watertoets uit het MER. In de volgende paragraaf komen de resterende effecten van het voorkeursalternatief aan bod.

4.3.1 Variant korte 18-holes golfbaan

De belangrijkste reden voor de initiatiefnemer om te kiezen voor de variant korte 18-holes golfbaan als voorkeursalternatief is de eigendomssituatie. Gemeente Borne heeft aangegeven slechts mee te willen werken aan een wijziging van het bestemmingsplan indien de gronden voor de ontwikkeling van de golfbaan volledig in eigendom zijn van de initiatiefnemer. In tegenstelling tot de oostelijke en westelijke variant zijn alle gronden van het voorkeursalternatief in eigendom van Landgoed Weleveld en de familie Kwast. De initiatiefnemer, Vink Investment Group, heeft een overeenkomst met de eigenaren om op deze gronden de golfbaan te realiseren. De ontwikkeling van de golfbaan kan dus slechts doorgang vinden als de variant korte 18-holes golfbaan wordt gerealiseerd.

Daarnaast voldoet het voorkeursalternatief op de meeste punten wel aan de randvoorwaarden voor het MMA. Deels komt dit omdat de baan een kleiner oppervlak beslaat. Deels komt dit omdat ook dit ontwerp is afgestemd op de landschappelijke en natuurlijke kenmerken van dit kleinere gebied. Aangezien in het voorkeursalternatief de golfbaan alleen in het zuidelijke deel wordt gerealiseerd is het ruimtebeslag kleiner, maar is ten aanzien van golf ook minder mogelijk. In plaats van een 27-holes openbaar golfpark, wordt een 18-holes baan gerealiseerd die deels beschikbaar is als C-statusbaan (holes 10-18). Wel wordt vergelijkbaar met de twee andere alternatieven een clubhuis met parkeer ruimte en een driving range gerealiseerd.

In het voorkeursalternatief worden de bestaande waarden zoveel mogelijk gehandhaafd. Het gebied ten noorden van de Oude Bornsche Beek zal niet worden ingericht als golfpark. De waarden in dat gebied blijven dus bestaan. De golfbaan wordt volledig ontwikkeld in het plangebied ten zuiden van de Oude Bornsche Beek. Hier worden bij de inrichting de bestaande bosjes en struwelen behouden en waar mogelijk wordt langs de Oude Bornsche Beek invulling gegeven aan het beleid van provincie Overijssel ten aanzien van de inrichting van provinciale ecologische verbindingzones. Met de aanplant van struwelen in het gebied en het aanleggen van flauwe oevers ontstaat een goed leefgebied voor planten en dieren. Golfers lopen wel langs bepaalde delen van de Oude Bornsche Beek, maar de beek hoeft niet te worden overgestoken. Hierdoor is de rustverstoring relatief klein en het milieueffect ten aanzien van natuurwaarden positief doordat nieuwe natuurwaarden worden gecreëerd.

4.3.2 Berekening

In het MER is de berekening en retentie beschreven in paragraaf 5.3.2. In de berekeningen voor de berekening en de mogelijkheden voor waterretentie is uitgegaan van de oostelijke variant als voorkeursontwerp.

In deze aanvulling wordt echter geconcludeerd dat niet de oostelijke variant, maar het korte 18-holes golfbaan de voorkeur heeft van de initiatiefnemer. Onderstaand wordt ingegaan op de noodzakelijke berekening van het voorkeursalternatief. Maatregelen ten aanzien van retentie worden niet meer noodzakelijk geacht, aangezien het plangebied niet is aangemerkt door het Waterschap Regge & Dinkel als retentiegebied (zie ook paragraaf 2.3 van deze aanvulling). Er liggen echter wel mogelijkheden om de vijverpartijen in extreme omstandigheden te benutten voor piekberging.

Onderstaand wordt ingegaan op de noodzakelijke berekening van het voorkeursalternatief.

Berekening voorkeursalternatief

Onder Nederlandse omstandigheden is het noodzakelijk dat greens, foregreens en tees kunnen worden beregend. Dit is noodzakelijk vanwege het intensieve gebruik van deze baanonderdelen en de voor de greens en tees noodzakelijke zeer 'schrone' bodemopbouw (droogtegevoelig). De berekening zal plaatsvinden met oppervlaktewater dat wordt onttrokken aan de vijverpartijen. In het voorkeursontwerp is hiertoe circa 1,9 hectare open water opgenomen. Deze waterpartijen zijn met elkaar verbonden.

De berekening geschiedt op een zodanige wijze dat niet meer water wordt toegevoegd dan door het gras kan worden opgenomen. De berekening vindt plaats op momenten dat de golfbaan niet wordt gebruikt (avond, nacht en vroege ochtend).

Hiermee wordt tevens bereikt dat het waterverlies als gevolg van verdamping zo gering mogelijk is. Om de benodigde pompcapaciteit te beperken worden de verschillende terreinonderdelen zoveel mogelijk na elkaar beregend.

Op golfbaan Weleveld bedraagt de totale oppervlakte aan greens, foregreens en tees circa 2,4 ha. Op grond van ervaringen op golfbanen elders wordt uitgegaan van toediening van 2 à 3 mm water per etmaal (gemiddeld 2,5 mm). Dit betekent dat per etmaal in totaal 60 m³ water wordt toegediend. In een gemiddeld neerslagjaar kan worden uitgegaan van circa 80 dagen beregeningsgiften op de greens en tees. In een gemiddeld seizoen zal derhalve circa (80 x 60 m³ =) 4.800 m³ beregeningswater op het golfterrein nodig zijn.

In een extreem droog jaar (90%-droog jaar, gemiddeld 1x per 10 jaar) kan globaal worden uitgegaan van 120 beregeningsgiften. In een dergelijke situatie zal per groeiseizoen in totaal (120 x 60 m³ =) 7.200 m³ water nodig zijn.

Daarnaast zal in een extreem droog jaar tevens berekening van enkele delen van de fairways en van de driving range plaatsvinden. Uitgegaan wordt van beregeningsgiften van 10 mm per week, verspreid over 2 etmalen. Dit resulteert in een voor 2,5 ha benodigde hoeveelheid beregeningswater van 125 m³/etmaal gedurende 2 dagen per week (gemiddelde oppervlakte fairway op een 18-holes golfbaan bedraagt circa 5 tot 6 hectare).

Aangezien een extreem droog jaar 40 droge dagen (= 6 weken) meer heeft dan een gemiddeld jaar, leidt dit tot een extra behoefte aan beregeningswater van 1.500 m³ (6 weken x 250 m³).

De piekbehoefte aan beregeningswater op een golfbaan wordt bepaald door de oppervlakte van de te beregenen terreinonderdelen en de beschikbare tijd waarin berekening moet plaatsvinden. De duur waarover kan worden beregend bedraagt over het algemeen circa 5 à 7 uren. In deze tijd moet op de greens, foregreens en tees een hoeveelheid van circa 60 m³ water worden toegediend. Dit houdt in dat de onttrekkingscapaciteit voor berekening in een gemiddeld jaar 8,6 tot 12 m³ / uur bedraagt. In een extreem droog jaar wordt tevens uitgegaan van berekening van delen van de fairways en de driving range, zodat gedurende twee etmalen per week in totaal 185 m³ water / etmaal nodig is (60 m³ voor de greens en tees en 125 m³ voor de fairways en driving range). Om een dergelijke hoeveelheid in de beschikbare tijd te kunnen toedienen is een onttrekkingscapaciteit van 26 tot 37 m³ / uur benodigd.

Een overzicht van de berekening en de benodigde pompcapaciteit is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 4.2 **Overzicht berekening en pompcapaciteit voorkeursalternatief**

Intensiteit berekening		Hoeveelheid		Capaciteit	
Gemiddeld jaar	Extreem droog jaar	Gemiddeld jaar	Extreem droog jaar	Gemiddeld jaar	Extreem droog jaar
60 m ³ / d, g-t	60 m ³ / d, g-t	4.800 m ³ g-t	7.200 m ³ g-t	8,6 à	26 à
	125 m ³ / d *		1.500 m ³ f-d	14 m ³ / u	37 m ³ / u

d = dag

*** = 2 dagen per week fairways en driving range voor 6 weken

g-t = greens, foregreens en tees

f-d = fairways en driving range

Beregeningswater wordt uit de vijvers in het golfpark gewonnen. Op het terrein wordt circa 1,9 hectare wateroppervlak gerealiseerd waarbij een reëel constant peil zal worden gehandhaafd.

De vijvers hebben een minimale gemiddelde waterdiepte van 1 meter. Om tot een ontwatering van 80 cm onder de greens, tees en fairways te kunnen komen, zal als gevolg van een gemiddelde opbolling van de grondwaterspiegel, een drooglegging van 1 meter in deze vijvers moeten worden aangehouden. De minimale waterdiepte in de vijvers moet vanwege een gewenste waterkwaliteit op 0,5 meter worden gesteld. Wanneer de waterdiepte minder dan 0,5 meter wordt, zal het water in de zomer te warm worden wat algengroei en stank tot gevolg heeft.

Een vijver is gemiddeld ongeveer 25 meter breed. Met taluds 1 op 2 kan via berekening een factor 0,9 aangehouden worden om tot de inhoud te komen. $1,9 \text{ ha} \times 0,9 = 17.100 \text{ m}^3$ inhoud. Bij het uitgangspunt van een beschikbare waterschijf van 0,5 m is er 8.550 m^3 water beschikbaar voor verdamping en beregning.

4.4 Resterende milieueffecten voorkeursalternatief

In deze paragraaf worden de resterende effecten van het nieuwe voorkeursalternatief nader beschreven. Deze vervangt paragraaf 5.4 van het MER. Achtereenvolgens komen de effecten aan bod voor de volgende aspecten:

- bodem, grond- en oppervlaktewater;
- ecologie;
- landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- ruimtegebruik;
- overige aspecten.

Na iedere beschrijving volgt een samenvattende overzichtstabel met de gekwantificeerde effecten:

0	= geen effect		
+	= beperkt positief effect	-	= beperkt negatief effect
++	= positief effect	--	= negatief effect

4.4.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Voor de hoofdpunten uit de watertoets wordt verwezen naar bijlage 3 van deze aanvulling. Deze vervangt in zijn geheel bijlage 3 uit het MER.

Bodemopbouw en geomorfologische kenmerken

In de randvoorwaarden is aangegeven dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met een gesloten grondbalans. Het zand dat wordt gebruikt voor de aanleg van de golfbaan zal dan ook grotendeels afkomstig zijn uit het deel van het plangebied dat wordt ingericht als golfbaan. Effecten op de bodemopbouw en geomorfologische kenmerken kunnen niet worden voorkomen. De bodem moet worden aangepast aan de eisen die een golfbaan stelt, zoals het aanleggen van bunkers, holes, fairways, waterpartijen. De effecten ten aanzien van de bodemopbouw en geomorfologische kenmerken worden beoordeeld als beperkt negatief.

Oppervlaktewater

In het plangebied ter plaatse van de golfbaan neemt de hoeveelheid oppervlaktewater toe. Het overige deel van het plangebied blijft ongewijzigd. Het huidige watergangenpatroon wordt aangepast op de toekomstige functie. Op enkele plaatsen worden sloten gedempt ten behoeve van de aanleg van een hole. Tevens worden nieuwe watergangen gegraven die afwateren op de waterpartijen.

De totale oppervlakte aan oppervlaktewater op het golfterrein bedraagt 1,9 hectare. De bestaande watergang 16-0-0-2, behoudt de afwaterende functie voor de achterliggende landbouwterreinen.

De waterpartijen worden aangelegd ten behoeve van het vasthouden van gebiedseigen water en beregening van het golfpark. Door beregening vanuit de vijvers zal het waterpeil worden beïnvloed. Tevens moet rekening worden gehouden met optredende verdamping van het open water. In zeer droge perioden kan deze 5 à 6 mm per dag bedragen. De waterpartijen staan niet in verbinding met de Oude Bornsche Beek.

Door de aanleg van drainage wordt water in het oppervlaktewater binnen het plangebied geborgen. De drainage wordt ondiep ten opzichte van het bestaande maaiveld aangelegd, zodat de gemiddelde grondwaterstand niet wordt verlaagd.

Retentie

In het ontwerp wordt de huidige hoogteligging ter plaatse van groen en roughs gemiddeld niet verhoogd ten opzichte van de huidige situatie. Ter plaatse van de waterpartijen zal worden ontgraven en ter plaatse tees, fairways en greens zal ophoging ten opzichte van de huidige situatie plaatsvinden. Gemiddeld gezien zal de reeds aanwezige (regionale) berging in het gebied niet verminderen.

In overleg met het Waterschap Regge & Dinkel zijn de mogelijkheden voor periodieke waterberging in de waterpartijen van de golfbaan besproken. Uitgangspunt voor de golfbaan is dat er in droge periodes water vanuit de waterpartijen gebruikt kan worden voor beregening. Eis vanuit het waterschap is dat geen open verbinding met de Oude Bornsche Beek wordt gemaakt. Dit betekent dat de overlaat van water alleen in pieksituaties (voor regionale waterberging) kan fungeren. Afvoer van overtollig water in natte periodes is dan wel mogelijk. De overlaat vanuit de Oude Bornsche Beek in de vijverpartijen wordt bovenstrooms van de stuw in de Oude Bornsche Beek aangebracht (boven de vistrap), op een hoogte van circa NAP +11,50 m tussen het peil in een ¼ Q-situatie en het peil in een 2Q-situatie. Voor de westelijk gelegen vijvers zal een overlaat naar de Oude Bornsche Beek tussen een peil van NAP +10,87 m en NAP +11,48 m worden aangebracht.

Grondwaterstand en -stroming

Om uitzakken van de vijverpartijen en beïnvloeding van de grondwaterstanden in de directe omgeving te voorkomen, worden de vijverpartijen in klei/ leem aangebracht. Bij het graven van waterpartijen kan beïnvloeding van het grondwater optreden doordat deze worden aangelegd op een diepte van 2 à 3 meter beneden maaiveld. Tijdens de aanleg kan het oppervlaktewater in contact komen te staan met het grondwater. Dit effect is echter tijdelijk en zeer beperkt.

Waterkwaliteit

Ter plaatse van de golfbaan zal in het plangebied sprake zijn van bemesting. Voor een optimale ontwikkeling van het gras, vooral op de greens en de tees, is het toedienen van bemesting noodzakelijk. Door het toepassen van grasmengsels die een geringe bemesting vereisen wordt gestreefd naar een minimale mestgift. Uitspoeling naar het grondwater of het oppervlaktewater wordt sterk verminderd ten opzichte van de huidige situatie.

Het golfpark heeft een aanzienlijk minder grote milieubelasting door het gebruik van meststoffen dan in de bestaande situatie, waarin sprake is van agrarische bemesting. Dit is een positief effect voor de waterkwaliteit (van zowel het oppervlaktewater van de Oude Bornsche Beek en de waterpartijen, als het grondwater).

Tevens worden incidenteel bestrijdingsmiddelen toegepast. Deze bestrijdingsmiddelen hebben een hogere afbraaksnelheid dan veel van de bestrijdingsmiddelen die in de landbouw worden toegepast.

Tabel 4.3 *Samenvatting resterende effecten*

Criterium	Effect
Bodemopbouw en geomorfologische kenmerken	-
Oppervlaktewater	0
Retentie	++
Grondwaterstand en -stroming	-
Waterkwaliteit	++

4.4.2 Ecologie

Biotoopverandering

Het deel van het plangebied ten noorden van de Oude Bornsche Beek blijft ongewijzigd. Het golfpark wordt aangelegd op het deel van het plangebied tussen de Bekkingvelderweg en de Oude Bornsche Beek. Het is een relatief besloten gebied, agrarisch met houtopstanden en wat bosjes. De agrarische functie verandert, maar tevens worden nieuwe biotopen gecreëerd. De bestaande bosjes worden grotendeels gehandhaafd en nieuwe bosjes en hagen worden aangebracht. Dit is een positief effect. Door het aanleggen van waterpartijen worden eveneens nieuwe biotopen gecreëerd voor bijvoorbeeld amfibiesoorten. Dit wordt ook aangemerkt als een positief effect.

Kappen bestaande beplantingen

In het gebied ten noorden van de Oude Bornsche Beek en het deel ten zuiden van de Bekkingvelderweg worden geen bestaande beplantingen gekapt. In het deel van het plangebied waar de golfbaan wordt aangelegd worden de bestaande bosjes, houtopstanden en struvelen grotendeels ingepast in het ontwerp voor de golfbaan. Ten behoeve van hole 3 worden enkele bomen gekapt. Dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de aanplant van nieuwe bomen en bosjes. Op grond hiervan worden geen effecten verwacht.

Toename ecologische waarden

Door het grotendeels handhaven van de bestaande beplantingen en het aanbrengen van nieuwe bosjes, hagen en struvelen worden nieuwe natuurwaarden gecreëerd. Hierdoor worden de ecologische waarden in het totale gebied vergroot.

Rustverstoring

Door de aanwezigheid van mensen op de golfbaan en driving range zal rustverstoring van fauna plaatsvinden. Dit effect is echter zeer beperkt negatief aangezien het tijdstip van de aanwezigheid van mensen veelal niet overeenkomt met het tijdstip waarop dieren in het gebied actief zijn. In het ontwerp is rekening gehouden met de ecologische verbindingszone van de Oude Bornsche Beek. Langs de Oude Bornsche Beek wordt zoveel mogelijk buitengebied aangelegd en de beek hoeft niet te worden overgestoken aangezien het noordelijke deel niet wordt ontwikkeld als golfbaan.

Versterking ecologische verbindingzone

Langs de ecologische verbindingzone ter plaatse van de Oude Bornsche Beek wordt het gebied op zoveel mogelijk plaatsen ingericht als buitengebied van het golfpark. Door hier waar mogelijk meer natuurwaarden te realiseren (zoals het aanleggen van struwelen en bosjes), worden de waarden van de ecologische verbindingzone versterkt. Dit is echter maar beperkt mogelijk vanwege de inpassing van de golfbaan. Hierdoor wordt het effect aangemerkt als beperkt positief.

(Beschermd) soorten

In het ontwerp blijft een groot deel van het plangebied ongewijzigd en worden ter plaatse van de golfbaan voldoende leefmogelijkheden gecreëerd om soorten een plaats te bieden. Daarnaast worden leefmogelijkheden gecreëerd om kolonisatie en hervestiging van beschermde soorten mogelijk te maken. Dit is een positief effect.

Tabel 4.4 *Samenvatting resterende effecten*

Criterium	Effect
Biotoopverandering	++
Kappen bestaande beplanting	0
Toename ecologische waarden	++
Rustverstoring	-
Versterking ecologische verbindingzone	+
(Beschermd) soorten	++

4.4.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Visueel ruimtelijke verschijningsvorm

Door de ontwikkeling van het golfpark in een overwegend agrarisch gebied zal de visueel ruimtelijke verschijningsvorm veranderen. De verandering is echter beperkt aangezien de golfbaan wordt aangelegd in een klein en relatief besloten deel van het plangebied. De afrastering (ballenvanger) langs de N744 is noodzakelijk om veiligheid van weggebruikers en fietsers te waarborgen. Dit heeft een negatief effect op het landschap.

Cultuurhistorie

In het plangebied aanwezige cultuurhistorische waarden (Hut van de Toverkol en het stadion) worden gehandhaafd. In het ontwerp worden landschappelijke elementen aangebracht die aansluiten bij het historische landschap, zoals bosjes en hagen. Hiermee wordt ter plaatse van de golfbaan de landschappelijke waarde enigszins teruggebracht en vergroot. Het effect hiervan is positief.

Archeologische waarden

De ontwikkeling van het golfpark brengt grondverzet met zich mee. Het ontwerp houdt zoveel mogelijk rekening met mogelijke archeologische waarden binnen het plangebied. Echter door het aanbrengen van golfbaanonderdelen kunnen mogelijk archeologische waarden worden aangetast. Ten behoeve van het ontwerp bestemmingsplan wordt archeologisch onderzoek uitgevoerd. Hiermee worden voorkomen dat negatieve effecten optreden.

Tabel 4.5 *Samenvatting resterende effecten*

Criterium	Effect
Visueel ruimtelijke verschijningsvorm	--
Cultuurhistorie	++
Archeologische waarden	0

4.4.4 Ruimtegebruik

Recreatie

De golfbaan heeft positieve effecten op de recreatieve functie voor het gebied. De ontwikkeling van het park vergroot de recreatieve functie voor het landgoed Weleveld en de regio. De bestaande wandelroute langs de noordkant van de Oude Bornsche Beek en de fiets- en wandelroute over de Bekkingvelderweg blijven bestaan.

Woonfunctie

De woningen die in het plangebied zijn gesitueerd worden gehandhaafd. De golfbaan wordt aangelegd in het deel van het plangebied waar geen woningen zijn gesitueerd.

Agrarisch gebruik

Ten aanzien van het agrarische grondgebruik brengt het golfpark veranderingen teweeg. Het agrarische grondgebruik neemt af. De afname van het agrarische grondgebruik heeft als bijkomend effect een verminderd gebruik van bestrijdingsmiddelen en een verminderde bemesting van het gebied. Hierdoor wordt verzuring en vermisting tegengegaan. Dit wordt aangemerkt als een positief effect.

In het ontwerp wordt rekening gehouden met aanwezige stankcirkels. Ter plaatse van de stankcirkels wordt water of buitengebied gecreëerd. In slechts uitzonderlijke gevallen zullen golfers dit buitengebied betreden. Dit is een beperkt negatief effect.

Veiligheid spelers, recreanten en omwonenden

De verschillende holes van het golfpark zijn zodanig gesitueerd dat verkeerd geslagen of verkeerd geraakte golfballen niet in de buurt kunnen komen van omwonenden, andere recreanten (zoals andere aanwezige golfers, wandelaars, fietsers of kanoërs) in het gebied en weggebruikers van de N744. Datzelfde geldt voor de driving range. Langs de N744 wordt een afrastering (ballenvanger) geplaatst. Er worden geen (negatieve) effecten ten aanzien van het criterium veiligheid verwacht.

Versnippering van landbouwgronden

Alle gronden waarop de golfbaan met faciliteiten wordt aangelegd zijn in eigendom van de initiatiefnemers. Door een golfbaan in een overwegend agrarisch gebied zal wel enigszins versnippering ontstaan tussen de verschillende agrarische percelen, maar omdat de gronden niet in eigendom zijn van agrariers worden ten aanzien van 'versnippering van landbouwgronden' geen negatieve effecten verwacht.

Tabel 4.6 *Samenvatting resterende effecten*

Criterium	Effect
Recreatie	++
Woonfunctie	0
Agrarisch gebruik	-
Veiligheid spelers, recreanten en omwonenden	0
Versnippering van landbouwgronden	0

4.4.5 Overige aspecten

Verkeersintensiteit

Door de ontwikkeling van het golfpark zal de verkeersintensiteit toenemen ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling. Dit bestemmingsverkeer voor het golfpark zal met name op de N744 en voor een klein deel de Bekkingvelderweg toenemen. Doordat het verkeer zich grotendeels beperkt tot de N744 wordt dit effect als beperkt negatief aangemerkt. Wel kan sprake zijn van enig sluipverkeer richting Borne via de Bekkingvelderweg-Hertmerweg, maar dit is naar verwachting beperkt aangezien deze wegen hier niet toe uitnodigen.

Verkeersveiligheid

Door de toename van de verkeersintensiteit zal de verkeersveiligheid afnemen. Gezien de relatief beperkte toename wordt dit effect dan ook aangemerkt als beperkt negatief.

Verkeersinfrastructuur

Het ontwerp is uitgegaan van de bestaande verkeersinfrastructuur, de N744 en de Bekkingvelderweg. In het ontwerp is deze bestaande verharding gehandhaafd en gebruikt voor de ontsluiting van het golfpark. De verkeersinfrastructuur wordt niet gewijzigd.

In het ontwerp is uitgegaan van maximaal 106 parkeerplaatsen. Hierbij is rekening gehouden met parkeerruimte voor personeel en leveranciers. In enkele gevallen zal de parkeerruimte onvoldoende blijken, zoals tijdens toernooien en evenementen. In deze situatie zijn er vooralsnog geen parkeermogelijkheden voorzien in de buurt van het golfpark. Effect hiervan is mogelijke parkeeroverlast in het gebied, waarbij men auto's elders parkeert. Deze effecten zijn verwaarloosbaar, aangezien toernooien en evenementen slechts één à twee maal per jaar zullen voorkomen.

Lichthinder

In het ontwerp is rekening gehouden met de positionering van het parkeerterrein en clubhuis ten opzichte van lichtgevoelige objecten. Omdat golfactiviteiten vooral bij daglicht plaatsvinden zijn hier en op de golfbaan zelf geen effecten te verwachten. Wel zal de driving range worden verlicht. Gezien de ligging langs de N744 en de afslag richting het reeënbosje zullen ter plaatse van de driving range wel effecten optreden. De verlichting wordt specifiek gericht op de driving range, zodat zo min mogelijk sprake is van lichtstraling naar de omgeving. Hiermee wordt dit effect als beperkt negatief beoordeeld.

Geluidhinder

Met name het bestemmingsverkeer voor het golfpark brengt een toename van geluid met zich mee. Gezien de aantallen bezoekers en de wisselende starttijden (iedere 10 minuten start een koppel) zal gemiddeld ongeveer 1 auto per 2 minuten via de Bekkingvelderweg naar het golfpark rijden. In de huidige situatie ligt de 50 dB(A)-contour voor beide wegen op 3 meter afstand van de weg. Volgens de standaard rekenmethode 1 (SRM1) zal er bij een toename van het aantal vervoersbewegingen met 496 motorvoertuigen geen sprake zijn van een verandering van de dB(A)-contour voor de Bekkingvelderweg en blijft de 50 dB(A)-contour van 3 meter vanaf de weg gehandhaafd. De effecten voor geluid van de toename in het aantal vervoersbewegingen kunnen hiermee worden aangemerkt als zeer gering. Geluidhinder door het golfen zelf zal verwaarloosbaar zijn.

Luchtkwaliteit

De beperkte toename van de verkeersintensiteit zal enigszins effect op de luchtkwaliteit hebben. Gezien de beperkte toename van verkeer is de verandering van luchtkwaliteit ten opzichte van de huidige achtergrondwaarden voor fijn stof en NO₂ niet relevant.

Tabel 4.7 *Samenvatting resterende effecten*

Criterium	Effect
Verkeersintensiteit	-
Verkeersveiligheid	-
Verkeersinfrastructuur	0
Lichthinder	-
Geluidhinder	0
Luchtkwaliteit	0

4.5 Samenvatting effecten en mitigerende maatregelen

In tabel 4.8 worden de verschillende resterende effecten van het voorkeursalternatief samengevat weergegeven. Vervolgens worden de mogelijke mitigerende maatregelen behandeld.

Tabel 4.8 *Samenvatting optredende effecten*

Aspect	Criterium	Effect
Bodem, grond- en oppervlaktewater	Bodemopbouw en geomorfologische kenmerken	-
	Oppervlaktewater	0
	Retentei	++
	Grondwaterstand en –stroming	-
	Waterkwaliteit	++
Ecologie	Biotoopverandering	++
	Kappen bestaande beplanting	0
	Toename ecologische waarden	++
	Rustverstoring	-
	Versterking ecologische verbindingzone	+
Landschap	(Beschermd) soorten	++
	Visueel ruimtelijke verschijningsvorm	--
	Cultuurhistorie	++
	Archeologische waarden	0
	Recreatie	+
Ruimtegebruik	Woonfunctie	0
	Agrarisch gebruik	-
	Veiligheid spelers, recreanten en omwonenden	0
	Versnippering van landbouwgronden	0
	Verkeersintensiteit	-
Overige aspecten	Verkeersveiligheid	-
	Verkeersinfrastructuur	0
	Lichthinder	-
	Geluidhinder	0
	Luchtkwaliteit	0

Voor de criteria waarvoor een negatief of beperkt negatief effect optreedt, wordt aangegeven of bepaalde maatregelen het optredende effect kunnen verzachten: de zogenoemde mitigerende maatregelen. Deze mitigerende maatregelen worden hieronder per toetsingscriterium behandeld.

Bodem, grond- en oppervlaktewater

Van de beschreven toetsingscriteria laat het criteria ‘bodempopbouw en geomorfologische kenmerken’ een beperkt negatief (-) effect zien. Aangezien het huidige maaiveld hoogteverschillen kent, zullen veranderingen in het reliëf (door aanleggen van zwak glooiende fairways) niet leiden tot grote wijzigingen in de huidige geomorfologische kenmerken van het gebied. Door de aanleg van holes, bebouwing, bunkers, waterpartijen etc. zal het bodemprofiel worden vergraven. Er zijn geen mitigerende maatregelen die dit kunnen voorkomen c.q. verzachten.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Voor het toetsingscriterium ‘visueel ruimtelijke verschijningsvorm’ is het effect als negatief aangemerkt (--). Het terugbrengen van de verschillende historische landschappelijke elementen, wordt hiervoor als mitigerende maatregel gezien. De ballenvanger/afrastering langs de N744 wordt zoveel mogelijk afgedekt met beplantingen.

Archeologisch onderzoek zal uitwijzen waar zich eventuele archeologische waarden bevinden. Dit onderzoek en het archeologisch begeleiden van de aanleg wordt gezien als een mitigerende maatregel ten aanzien van de mogelijk negatieve effecten voor archeologische waarden.

Ruimtegebruik

Van de beschreven toetsingscriteria voor ruimtegebruik wordt het criterium ‘agrarisch gebruik’ als beperkt negatief (-) aangemerkt. Er zijn geen mitigerende maatregelen die dit kunnen voorkomen c.q. verzachten, behalve dat in het ontwerp rekening is gehouden met de bestaande stankcirkels.

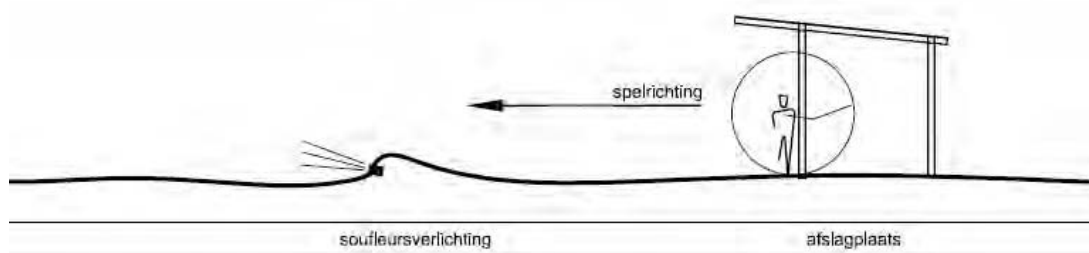
Overige aspecten

De criteria ‘verkeersintensiteit’ en ‘verkeersveiligheid’ laten beide een beperkt negatief (-) effect zien. Voor het toetsingscriterium ‘verkeersintensiteit’ zijn geen mitigerende maatregelen aan te geven. Een van de mogelijkheden om de verkeersdruk te verminderen is het realiseren van een goede openbaar vervoerverbinding. Dit wordt door de initiatiefnemers echter niet als een reële optie gezien.

Voor het criterium ‘verkeersveiligheid’ wordt als mitigerende maatregel voorgesteld een verkeersremmende voorziening aan te brengen in de Bekkingveldweg.

Het criterium ‘lichthinder’ laat eveneens een beperkt negatief (-) effect zien doordat de driving range wordt verlicht. Het toepassen van verlichting in de grond (souffleursverlichting), dat zo min mogelijk verspreiding van licht veroorzaakt, zal het effect mitigeren. De verlichting kan dusdanig worden afgesteld dat zo min mogelijk licht buiten de driving range komt. Als voorbeeld is een principe doorsnede en een foto van een dergelijk verlichtingselement in de grond, opgenomen in onderstaande figuren.

Figuur 4.1 *Dwarsdoorsnede souffleursverlichting*

Figuur 4.2 **Voorbeeld verlichtingselement souffleursverlichting**

Bijlage 1

Toetsing MER en aanvulling aan de Richtlijnen

Bijlage 1

Toetsing MER en aanvulling aan de Richtlijnen

Hoofdpunten van het advies	Waar uitge- werkt?	Wijze van verwerking
De milieuaspecten van de doelstelling uitwerken waarbij het gaat om: De relatie met de beheerdoelstelling en ontwikkelingsrichting van landgoed Weleveld.	§ 2.5, § 2.6 MER	Weleveld maakt deel uit van de kernzone waar de nadruk in de toekomst moet liggen op extensieve recreatie en recreatief medegebruik waarbij beheer van het landgoed met het oog op behoud en herstel van historische kenmerken centraal staat. Met de ontwikkeling van een golfpark kan het historische karakter van het landgoed hersteld en beheerd worden.
Landschappelijke en cultuurhistorische gebiedskenmerken.	§ 2.5, § 3.4 MER	Door de ontwikkeling van het golfpark worden cultuurhistorische en landschappelijke gebiedskenmerken teruggebracht of versterkt.
Verdroging.	§ 2.5, § 3.2 MER en § 4.3.2 Aanvulling	Verdroging wordt tegengaan of verminderd door afname van agrarisch grondgebruik. Voor de beregeningsbehoefte wordt voldoende oppervlaktewater gerealiseerd.
Ecologische waarden.	§ 2.5, § 3.3 MER en § 2.5 Aanvulling	Een beschrijving van de huidige situatie ten aanzien van de ecologische waarden waarbij (beschermde) flora en fauna en de Oude Borsche Beek centraal staat.
Een uitwerking van voor het plangebied en omgeving relevante rijks- en provinciaal beleid, ten aanzien van gebieden of diersoorten met een beschermde status en een uitwerking van de watersysteemanalyse.	§ 2.6, § 3.1, § 3.3, § 4.3 MER en § 2.3, § 4.3.2, § 4.4.1 Aanvulling	Binnen het plangebied is de Oude Borsche Beek aangemerkt als onderdeel van een ecologische verbindingszone. Door het opnemen van struwelen, bosjes en grasland in het ontwerp van het golfpark, wordt de ecologische verbindingszone langs de Oude Borsche Beek versterkt en worden leefmogelijkheden gecreëerd voor (beschermde) diersoorten. Door aanleg van het golfpark en vermindering van agrarische functie wordt verdroging tegen gegaan. In het plangebied zijn waterpartijen opgenomen. Deze staan niet in verbinding met grondwater of in open verbinding met de Oude Borsche Beek en de waterpartijen worden gebruikt voor beregening van de golfbaan. Tevens wordt retentie mogelijk gemaakt binnen het plangebied.
Een uitwerking van begrenzingsalternatieven van het plangebied ten opzichte van de startnotitie.	H4 MER en H3 Aanvulling	Een uitwerking is gegeven van de randvoorwaarden voor het MMA en voorkeursontwerp waarbij is uitgegaan van een optimale begrenzing ten aanzien van het golfontwerp.
Vanuit een viertal invalshoeken thematische verkenningen maken voor een optimale begrenzing en inrichting van het golfpark, met aandacht voor:	H4 MER en H3 Aanvulling	Vanuit een viertal invalshoeken zijn randvoorwaarden gesteld die voorzien in het MMA, naast de golftechnische randvoorwaarden. Deze vier invalshoeken / thema's zijn: 'bodem- en waterbewust golfen', 'natuurbewust golfen', 'landschappelijk bewust golfen' en 'ruimtebewust golfen'.
Thema optimaal golfen (golftechnische eisen).	§ 4.2 MER	Een beschrijving is gegeven van de golftechnische randvoorwaarden waar het ontwerp van een golfpark minimaal aan moet voldoen.

Bijlage 1 (vervolg 2)

Hoofdpunten van het advies	Waar uitgewerkt?	Wijze van verwerking
Thema water- en natuurbewust golfen (water- en natuurbelangen).	§ 4.3 MER	De randvoorwaarden voor het aspect water (evenals de randvoorwaarden voor het aspect bodem) zijn opgenomen in het thema 'bodem- en waterbewust golfen'. De randvoorwaarden die worden gesteld aan een optimaal ontwerp voor ecologie, zijn opgenomen in het thema 'natuurbewust golfen'.
Thema cultuurhistorisch golfen (cultuurhistorische waarden).	§ 4.3 MER	Randvoorwaarden ten aanzien van cultuurhistorische waarden zijn samen met de aspecten landschap en archeologie, opgenomen in het thema 'landschappelijk bewust golfen'.
Thema medegebruik (recreatief medegebruik staat centraal).	§ 4.3 MER	Naast recreatief medegebruik is agrarisch gebruik, de woonfunctie in het plangebied, infrastructuur en hinderaspecten van belang. Deze aspecten zijn gezamenlijk opgenomen in het thema 'ruimtebewust golfen'.
Een uitwerking in tekst en op kaart van MMA, voorkeursalternatief en eventueel andere alternatieven.	§ 4.4, § 5.3 MER en § 3.2, § 4.2, § 4.3 Aanvulling	Een drietal varianten is ontwikkeld, westelijke variant en oostelijke variant in het MER en de variant korte 18-holes golfbaan in de aanvulling. De begrenzing verschilt in alle drie varianten. In de westelijke variant is het clubhuis met parkeerfaciliteiten gesitueerd aan de Bekkingvelderweg, de oostelijke variant projecteert het clubhuis met faciliteiten bij het bestaande bruggetje over de Oude Bornsche Beek bij de kruising Bothorsterweg / Dashorsterweg. De oostelijke variant wordt aangemerkt als MMA, de korte 18-holes golfbaan als voorkeursalternatief van de initiatiefnemers.
Een beschrijving van de belangrijkste milieugevolgen van de alternatieven, afgezet tegen de autonome ontwikkeling:		
Bodem en water	§ 3.2, bijlage 6 MER en § 4.4.1, bijlage 5 Aanvulling	De huidige situatie, autonome ontwikkeling en effecten voor de aspecten bodem, grond- en oppervlaktewater wordt beschreven.
Natuur	§ 3.3 MER en § 4.4.2 Aanvulling	Voor ecologie wordt de huidige situatie, autonome ontwikkeling en effectbeschrijving gegeven.
Landschap en cultuurhistorie	§ 3.4 MER en § 4.4.3 Aanvulling	De huidige situatie, autonome ontwikkeling en effecten voor landschap, cultuurhistorie en archeologie wordt beschreven.
Hinder.	§ 3.5 MER en § 4.4.5 Aanvulling	De aspecten geluid, licht en gebruiksfuncties worden behandeld en de voor deze aspecten wordt de huidige situatie en autonome ontwikkeling beschreven en een effectbeschrijving gegeven.
Een beknopte en overzichtelijke samenvatting met goede kaarten, waarin alle voor de besluitvorming relevante informatie is opgenomen.	Apart document	Een samenvatting van het MER en de aanvulling op het MER is als apart rapport bijgevoegd.

Deze bijlage vervangt bijlage 4 uit het MER.

Bijlage 2

Errata MER Golfpark Weleveld; d.d. 10 april 2003

Notitie

Notitienummer

134094

Betreft

Errata Milieueffectrapport Golfpark Weleveld

Inleiding

Naar aanleiding van de e-mail van 27 maart 2003 van de heer Kluijfhout namens gemeente Borne, is deze notitie opgesteld ten behoeve van het MER Golfpark Weleveld. In deze notitie wordt kort ingegaan op de in de e-mail genoemde opmerkingen bij de toetsing op de richtlijnen en het te nemen besluit. Ten aanzien van de volgende punten van de richtlijnen werden opmerkingen geplaatst:

1. In het MER dient te worden nagegaan of het gebruik van andere kavels dan nu in de startnotitie staan beschreven tot een betere inrichting van de golfbaan kunnen leiden (richtlijnen pagina 5).
2. In het MER dient de mogelijkheid te worden nagegaan een geringer aantal holes aan te leggen of in natte perioden te gebruiken (richtlijnen pagina 6).

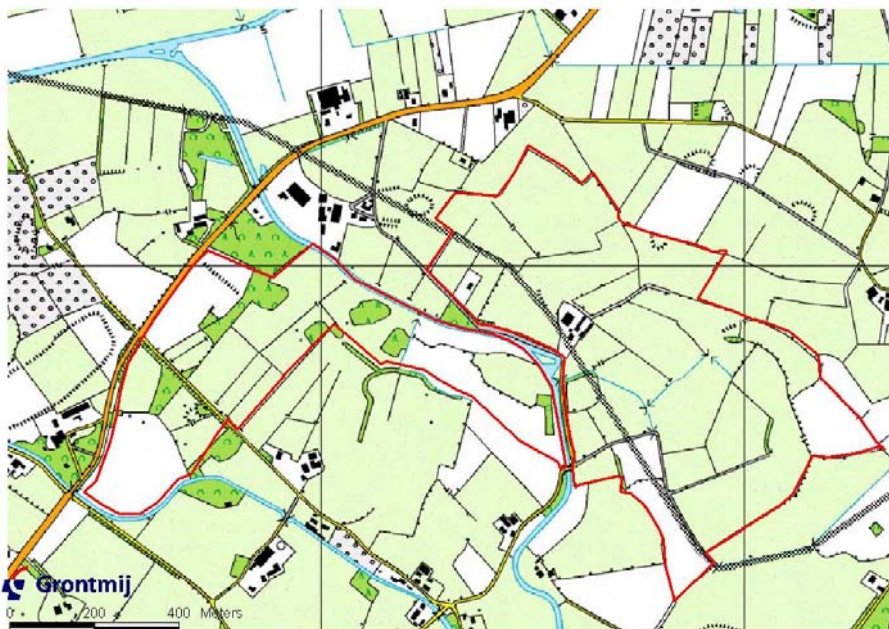
Onderstaand volgt een nadere toelichting op de opmerkingen op bovenstaande punten van de richtlijnen.

Ad 1. Gebruik van andere kavels ten opzichte van begrenzing plangebied uit startnotitie

Begrenzing plangebied startnotitie

In de startnotitie is een voorlopige begrenzing van het plangebied geschetst (zie figuur 1). Deze begrenzing was voorlopig aangezien vanuit verschillende invalshoeken (golf-technisch, milieu, gebruiksrechten, koop- / pachtovereenkomsten etc.) de wens kon bestaan de begrenzing op onderdelen aan te passen. In de richtlijnen is aangegeven in het MER na te gaan of het gebruik van andere kavels dan in de startnotitie staan beschreven tot minder nadelige milieugevolgen zou kunnen leiden. Hierbij acht het bevoegd gezag het bezien van begrenzingsalternatieven relevanter dan het onderzoeken van locatiealternatieven op geheel andere plaatsen.

Figuur 1 *Begrenzing plangebied startnotitie*

MER

In het MER is vervolgens gekeken naar verschillende begrenzingsmogelijkheden voor het golfpark.

Hierbij is uitgegaan van een aantal randvoorwaarden (in willekeurige volgorde):

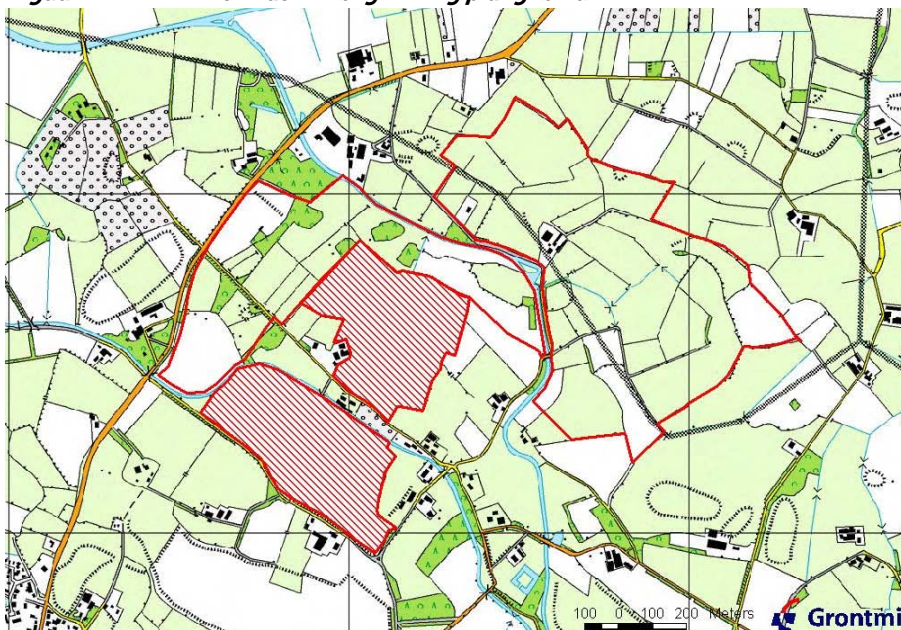
1. grondverwerving moet mogelijk zijn (kopen of ruilen van kavels);
2. kavel moet grenzen aan het voorlopige plangebied uit de startnotitie;
3. toetsing aan randvoorwaarden die voorzien in het MMA (met name die vanuit het aspect ruimtegebruik zijn hierbij van belang);
4. toetsing aan golftechnische randvoorwaarden.

Een aantal kavels van landbouwbedrijven die binnen het plangebied uit de startnotitie liggen, worden uitgeruild tegen (voor hen) beter aansluitende kavels. Door de ruilverkaveling wordt de huidige versnippering van landbouwgronden tegengegaan.

Omdat de huidige kavels van landgoed Weleveld erg versnipperd liggen bieden deze kavels geen reëel alternatief voor een nieuwe begrenzing van het plangebied. Indien de kavels wel zouden worden betrokken bij het plangebied, wordt het golfpark versnipperd over het gebied, wat een negatief effect oplevert voor de aspecten landschap en verkeer (zie ook § 3.4, § 3.6 en § 4.2 MER). De visueel ruimtelijke verschijningsvorm wordt aangetast, landschappelijke kenmerken gaan verloren en het effect op de landschappelijke beleving zal groot zijn. Ten aanzien van het aspect verkeer levert versnippering van het golfpark tevens een negatief effect op. De veiligheid voor golfers neemt af doordat zij wegen moeten oversteken om de verschillende holes te bereiken. Tenslotte is het golftechnisch niet wenselijk een versnipperd golfpark te ontwikkelen. Té grote loopafstanden zijn niet gewenst en een centrale ligging en aantrekkelijke omgeving van het clubhuis en de overige faciliteiten is moeilijk realiseerbaar. Dit alles gaat ten koste van de exploitatiebaarheid van het golfpark.

Voor de initiatiefnemers is tevens de mogelijkheid van grondverwerving een belangrijk aandachtspunt. Vanuit deze randvoorwaarde (1.) en vanuit de randvoorwaarde dat alternatieve kavels moeten grenzen aan het plangebied (2.), blijken twee gebieden optioneel te zijn voor een alternatieve begrenzing van het plangebied. Onderstaande figuur geeft deze gebieden weer (gearceerde gedeelten).

Figuur 2 **Alternatieve begrenzing plangebied**

Het betrekken van deze gebieden bij het plangebied levert echter een negatief effect op voor het aspect ruimtegebruik (zie ook § 3.5 MER). In beide gebieden zijn agrarische bedrijfswoningen gesitueerd en het opnemen van deze gebieden in het golfontwerp levert een negatief effect op voor de woonfunctie: de woningen zullen verdwijnen. Door invulling te geven aan de randvoorwaarde voor het golfontwerp waarmee de woningen in het plangebied worden gehandhaafd, worden aparte woonenclaves binnen het golfpark gecreëerd. Dit is echter voor de bewoners van de woningen niet wenselijk.

Daarnaast levert het betrekken van deze gebieden een negatief effect op voor het agrarisch gebruik. Beide gebieden worden voor een groot deel overlapt door stankcirkels (zie figuur 3.7, blz. 54 MER). Het effect op het agrarisch gebruik is een beperking van het agrarisch gebruik en de groeimogelijkheden van de betreffende bedrijven. Door het ontwerp aan te passen aan de stankcirkels (bijvoorbeeld door het opnemen van buitengebied ter plaatse van de stankcirkels) verliezen beide gebieden voor een groot deel de waarde en bruikbaarheid voor het golfpark.

Bijkomend negatief effect is de mogelijke vermindering van mestafzetmogelijkheden voor agrarische bedrijven die door middel van mestafzetcontracten mest uitrijden in deze gebieden. De specifieke details ten aanzien van de mestafzetcontracten die tussen agrariërs onderling zijn afgesloten, zijn echter niet bekend bij de initiatiefnemers.

Bovengenoemde negatieve effecten en het feit dat is gebleken dat deze gronden niet verwervbaar zijn heeft ertoe geleid dat deze gebieden verder niet in het MER zijn meegenomen.

Begrenzing plangebied MMA / voorkeursontwerp in MER

Uiteindelijk heeft het MER wel geleid tot een alternatieve begrenzing van het plangebied. De begrenzing van het MMA / voorkeursontwerp (zie 'oostelijke variant' MER) is gewijzigd ten opzichte van de begrenzing van het voorlopige plangebied uit de startnotitie. Het betreft met name het deel van het plangebied ten zuiden van de Oude Bornsche Beek.

De kavel gelegen ten noorden van de Bekkingvelderweg, ten oosten van de N744 en in het noorden en westen omsloten door bos, is niet opgenomen in het ontwerp. Het bosje (waar reeën zijn gesignaleerd) zal hierdoor niet worden doorkruist. Hiermee wordt rustverstoring van reeën door golfers voorkomen. Het uitsluiten van deze kavel van het golfontwerp heeft daarnaast een positief effect voor de veiligheid en de landschappelijke beleving van weggebruikers van de N744. Tevens wordt het cultuurhistorisch waardevolle element 'het stadion', gelegen tegen de westelijke rand van het bosje, hierdoor gehandhaafd.

Het plangebied tussen de Oude Bornsche Beek en de Bekkingvelderweg is hiermee aan de westkant verkleind. Aan de oost- en zuidkant is echter dit deel van het plangebied weer iets uitgebreid. Het hele deel van het plangebied is in oostelijke richting verschoven.

Ad 2. Bijlage 6**Gebruik golfbaan in natte perioden**

In natte perioden stijgen grondwaterstanden in het gehele gebied. In de lagere delen van het plangebied kunnen zonder inrichtingsmaatregelen zodanige verhogingen optreden dat beoefening van de golfsport ter plaatse niet mogelijk is. In antwoord hierop zijn in beide inrichtingsvarianten waterpartijen gesitueerd in de lagere delen in het noordelijk deel van het plangebied. Dit noordelijk deel is geschikt voor aanleg van waterpartijen vanwege reeds aanwezige ondoorlatende lagen in de bodem (zie bijlage 6 MER: Beïnvloeding grondwaterbeweging door de aanleg van de waterpartijen). In de lagere delen van het zuidelijk plangebied zullen zonder aanvullende inrichtingsmaatregelen periodiek onvoldoende droogleggingen optreden waardoor beoefening van de golfsport aldaar dan niet mogelijk is.

Vanuit exploitatieoogpunt bezien is het niet aanvaardbaar om ter plaatse geen speelvelden aan te leggen of om tijdelijk minder holes te bespelen. Dit is niet in een ontwerp verwerkt omdat de juiste inrichtingsmaatregelen het mogelijk maken het veld bespeelbaar te houden en tegelijkertijd aan de waterdoelstellingen te voldoen (geen beïnvloeding van grondwaterstanden, retentiemogelijkheden opvangen binnen het plangebied en aanbrengen van waterpartijen). Het thema bodem- en waterbewust golfen (zie § 4.3 MER) is geïntegreerd in beide oplossingsvarianten door in de lagere delen voor ophoging van de speelvelden te kiezen. Door voor ophoging te kiezen kan drainage grotendeels achterwege blijven. Dit heeft een positieve beïnvloeding van grondwaterstanden tot gevolg.

Het optredende grondverzet past binnen de doelstellingen van een gesloten grondbalans. In de nadere uitwerking van het plan wordt voorgeschreven slechts plaatselijk op te hogen waar een minimale drooglegging van 0,7 m niet wordt gehaald. Dit resulteert in een plaatselijke en maximale ophoging van 0,6 m met gebiedseigen materiaal. Door grondverzet op maat uit te voeren kunnen ingrepen in het landschap worden geminimaliseerd.

Bijlage 3

Actualisatie hoofdpunten Watertoets

Bijlage 3

Actualisatie

Deze vervangt bijlage 3 uit het MER.

Hoofdpunten van afstemming met waterschap Regge & Dinkel	Uitgewerkt in:		Wijze van verwerking
	MER	Aanvulling	
Beregening:			
Waterpartijen gebruiken voor beregening en niet in open verbinding stellen met de Oude Bornsche Beek.	§ 5.3.2 § 5.4 Bijlage 6	§ 4.3.2	1,9 hectare open water wordt gerealiseerd ten behoeve van beregening. De waterpartijen worden niet in directe verbinding gesteld met de Oude Bornsche Beek.
Geen gebiedsvreemd water in het gebied brengen.	§ 5.3.2 § 5.4 Bijlage 6	§ 4.4.1	Waterpartijen dienen voor beregening en de beken worden niet gebruikt voor beregening.
Contact van waterpartijen met grondwater moet worden voorkomen.	§ 5.3.2 § 5.4 Bijlage 6	§ 4.4.1	De bodem van waterpartijen wordt voorzien van een ondoorlatende laag.
Indien waterpartijen (of watergangen) in open verbinding staan met watergangen op de legger, geldt dat in droge periodes zonder afvoer een beregeningsverbod van toepassing is.	§ 5.3.2	§ 4.4.1	Niet van toepassing. Waterpartijen worden niet in open verbinding aangelegd.
Waterkwaliteit:			
Overstort van waterpartijen op de Oude Bornsche Beek levert geen problemen op.	Bijlage 6	§ 4.4.1	Waterpartijen voeren alleen water af via een overlaat op de Oude Bornsche Beek. Deze zijn niet voedselrijker dan in de huidige situatie
Stand still beginsel ten aanzien van effect op waterkwaliteit van bemesting van de golfbaan, MTR-niveau is het streven.	§ 5.4 Bijlage 6	§ 4.4.1	Positief effect op de waterkwaliteit door verminderde bemesting ten opzichte van de huidige situatie.
Afwatering van het gebied en omgeving beschrijven en eventuele effecten in kaart brengen.	§ 5.4 Bijlage 6	§ 4.4.1	Afwatering vindt plaats op de waterpartijen.
Retentie:			
Weleveld is geen specifiek zoekgebied voor retentie	n.v.t.	§ 2.3	Niet van toepassing. Plangebied is niet opgenomen in de definitieve Beleidsnota Retentie van waterschap Regge & Dinkel. Wel is retentie mogelijk gemaakt.
Waterpartijen komen op de 'legger der wateren c.a. van het waterschap Regge & Dinkel'.	§ 5.3.2	§ 4.4.1	Er is sprake van inlaat van water in pieksituatie (voor regionale waterberging).
Ecologische verbingszone:			
Zoveel mogelijk invulling geven aan de ecologische verbingszone langs de Oude Bornsche Beek.	§ 3.3, § 4.3	n.v.t.	Door het opnemen van autochtone beplanting en struiken in het ontwerp van het golfpark, wordt invulling gegeven aan de inrichting van de ecologische verbingszone langs de Oude Bornsche Beek.

Bijlage 4

Waargenomen flora en fauna

Bijlage 4

Waargenomen flora en fauna

Flora	
Wetenschappelijke nm.	Nederlandse naam
<i>Achillea millefolium</i>	Gewoon duizendblad
<i>Aegopodium podagraria</i>	Zevenblad
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Paardenkastanje
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els
<i>Amelanchier lamarkii</i>	Krenteboompje
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Artemisia vulgaris</i>	Bijvoet
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk
<i>Calystegia sepium</i>	Haagwinde
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Gewoon herderstasje
<i>Cardamine hirsuta</i>	Kleine veldkers
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cerastium fontanum</i> triviale	Gewone hoornbloem
<i>Ceratocapnos claviculata</i>	Rankende helmblom
<i>Chenopodium album</i>	Melganzevoet
<i>Chenopodium polyspermum</i>	Korrelganzevoet
<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel
<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel
<i>Corylus avellana</i>	Hazelaar
<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn
<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar
<i>Dryopteris dilatata</i>	Brede stekelvaren
<i>Elymus repens</i>	Kweek
<i>Epilobium ciliatum</i>	Beklierde basterdwederik
<i>Equisetum arvense</i>	Heermoes
<i>Erigeron canadensis</i>	Canadese fijnstraal
<i>Euphrasia stricta</i>	Stijve ogenstroost
<i>Fagus sylvatica</i>	Beuk
<i>Galeopsis tetrahit</i>	Gewone hennepnetel
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Harig knopkruid
<i>Galium aparine</i>	Kleefkruid
<i>Geranium molle</i>	Zachte ooivaarsbek
<i>Glechoma hederacea</i>	Hondsdrif
<i>Glyceria maxima</i>	Liesgras
<i>Heracleum sphondylium</i>	Gewone bereklauw
<i>Holcus mollis</i>	Gladde witbol
<i>Humulus lupulus</i>	Hop
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggekruid
<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst
<i>Lamium album</i>	Witte dovenetel
<i>Lamium purpureum</i>	Paarse dovenetel
<i>Lapsana communis</i>	Akkerkool
<i>Leontodon autumnalis</i>	Herfstleuwentand
<i>Lolium perenne</i>	Engels raaigras
<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie
<i>Molinia caerulea</i>	Pijpenstrootje
<i>Myosotis palustris</i>	Moerasvergeet-me-nietje
<i>Phleum pratense</i>	Timoteegras
<i>Phragmites australis</i>	Riet
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den

<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Plantago major</i>	Grote weegbree
<i>Poa annua</i>	Straatgras
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras
<i>Polygonatum multiflorum</i>	Salomonszegel
<i>Populus x canadensis</i>	Canadapopulier
<i>Prunus serotina</i>	Amerikaanse vogelkers
<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn
<i>Quercus robur</i>	Zomereik
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem
<i>Rhamnus frangula</i>	Sporkehout
<i>Rosa canina</i>	Hondsroos
<i>Rubus fruticosus</i>	Braam
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Rumex acetosella</i>	Schapezuring
<i>Rumex obtusifolius</i>	Ridderzuring
<i>Salix alba</i>	Schietwilg
<i>Salix cinerea</i>	Grauwe wilg
<i>Senecio vulgaris</i>	Klein kruiskruid
<i>Solanum nigrum</i>	Zwarte nachtschade
<i>Sorbus aucuparia</i>	Wilde lijsterbes
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Taraxacum officinale</i>	Gewone paardebloem
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens</i>	Witte klaver
<i>Urtica dioica</i>	Grote brandnetel
<i>Veronica arvensis</i>	Veldereprijs
<i>Vicia hirsuta</i>	Ringelwikke
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje

Bijlage 4 (vervolg 2)

Vogels	
Wetenschappelijke nm.	Nederlandse naam
Aegithalos caudatus	Staartmees
Buteo buteo	Buizerd
Certhia brachydactyla	Boomkruiper
Columba palumbus	Houtduif
Corvus corone	Zwarte Kraai
Dendrocopos major	Grote Bonte Specht
Erithacus rubecula	Roodborst
Fringila coelebs	Vink
Garrulus glandarius	Vlaamse Gaai
Parus ater	Zwarte Mees
Parus major	Koolmees
Phoenicurus phoenicurus	Gekraagde Roodstaart
Phylloscopus collibita	Tijftjaf
Picus veridus	Groene Specht
Sylvia atricapilla	Zwartkop
Sylvia borin	Tuinfluitier
Sylvia communis	Grasmus
Troglodytes troglodytes	Winterkoning
Turdus merula	Merel
Turdus philomelos	Zanglijster

Ongewervelden	
Wetenschappelijke nm.	Nederlandse naam
Parage aegeria	Bont Zandoogje
Pyronia tithonus	Oranje Zandoogje
Gonepteryx rhamni	Citroenvlinder
Pieris rapae	Klein Koolwitje
Pieris napi	Klein Geaderd Witje
Calopteryx splendens	Weidebeekjuffer
Coenagrion puella	Azuurjuffer

Bijlage 5

Nadere detaillering bodem en water

Bijlage 5

Nadere detaillering bodem en water

Bodem, grond- en oppervlaktewater (korte 18-holes baan)

In deze paragraaf wordt een aanvullende beschrijving van het bodem-, grond- en oppervlaktewater gegeven. Hierbij is ingegaan op het plangebied, zoals is weergegeven in figuur 1.1.

Bodem

Volgens de bodemkaart van Nederland bestaat de ondiepe bodem uit (zwak) lemig fijn zand. Het plangebied kenmerkt zich door een zeer diverse opbouw van het bodem- en grondwatersysteem (figuur B5.1).

Figuur B5.1 Bodemkaart van Nederland (bron: Stiboka, 1991)

In het plangebied zijn beekerd-, enkeerd- en humuspodzolgronden aangetroffen (figuur B5.1). De kenmerken van de verschillende gronden zijn weergegeven in tabel B5.1. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit beekerdgronden. Deze gronden liggen in laagten tussen de hoger gelegen humuspodzol- en enkeerdgronden.

Tabel B5.1 Overzicht bodemsoorten (bron: Stiboka, 1991)

Bodemsoort	Codering	Omschrijving	Minerale toplaag
Beekeerdgronden	pZg23	Lemig fijn zand	15-40 cm
Enkeerdgronden	zEZ21	Leemarm en zwak lemig fijn zand	>50 cm
Veldpodzolgronden	Hn21	Leemarm en zwak lemig fijn zand	<30 cm

De bodemopbouw in het plangebied is beschreven op basis van de boringen, die zijn genomen ten behoeve van het bodemkundig onderzoek en de bodemkaart van Nederland. De beekerdgronden hebben een 15 tot 40 cm dikke humushoudende bovenlaag en bestaan overwegend uit matig fijn, lemig zand. Ook de enkeerd- en podzolgronden hebben een minerale toplaag en bestaan uit leemarm en zwak lemig fijn zandig materiaal.

Bijlage 5 (vervolg 2)

De dikte van de toplaag is bij de enkeerdgronden veelal meer dan 50 cm, terwijl bij podzolgronden de dikte vaak minder dan 30 cm bedraagt. De doorlatenheid van de bovengrond is ingeschat op circa 1 à 2 m/d. De ondergrond is over het algemeen beter doorlatend dan de bovengrond (k-waarde = circa 2 à 4 m/d).

Grondwater

Volgens de bodemkaart van Nederland komt ter plaatse van de enkeerd-, podzol- en beekerdgronden een grondwatertrap van respectievelijk VII, VI en III voor. De karakteristieken van de verschillende grondwatertrappen zijn weergegeven in tabel B5.2.

Tabel B5.2 Karakteristieken grondwatertrappen

Grondwatertrap	Gemiddeld Hoogste Grondwatertrap (GHG)	Gemiddeld Laagste Grondwatertrap (GLG)
III	<40 cm -mv	80 – 120 cm -mv
VI	40 - 80 cm -mv	>120 cm-mv
VII	>80 cm -mv	>160 cm -mv

In de omgeving van het plangebied bevinden zich een aantal peilbuizen uit het grondwaterarchief van TNO-NITG. In onderstaande tabel zijn de kenmerken weergegeven. De ligging van de peilbuizen is weergegeven in figuur B5.2.

Tabel B5.3 Kenmerken peilbuizen uit het TNO-NITG grondwaterarchief

NITG nr.	maaiveld	Filterdiepte	GHG		GLG	
	(m+NAP)	(m+NAP)	(m+NAP)	(m-mv)	(m+NAP)	(m-mv)
B28G0382	11,49		11,04	0,45	10,43	1,06
B28G0401	12,54	9,88 – 8,88	11,82	0,72	11,01	1,53
B28G0402	12,22	8,71 – 7,71	11,99	0,23	11,60	0,62
B28G0412	12,82	11,57 – 10,57	11,96	0,86	10,96	1,86

Figuur B5.2 Ligging peilbuizen.

Deze peilbuizen liggen weliswaar niet in het onderzoeksgebied, maar geven wel een indicatie van de fluctuatie in de grondwaterstanden voor de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) en gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG).

Zowel de GHG (0,23 – 0,86 m -mv) als de GLG (0,62 – 1,86 m -mv) verschilt plaatselijk. Op basis van de bodemkaart van Nederland en de peilbuisgegevens van TNO-NITG kan worden opgemaakt dat de GHG en GLG ter plaatse van het plangebied samenhangt met het bodemtype. In de beekeerdgronden ligt de GHG vlak onder maaiveld, terwijl deze vrij diep onder maaiveld ligt in de enkeerd- en podzolgronden. Verder blijkt dat de GLG relatief ondiep uitzakt in de beekeerdgronden, maar vrij diep in de enkeerd- en podzolgronden.

Gelet op het feit dat in het plangebied vooral veel beekeerdgronden te vinden zijn, kunnen relatief ondiepe grondwaterstanden ter plaatse worden verwacht. In het westen en oosten van het plangebied zijn in de enkeerd- en podzolgronden diepere grondwaterstanden te verwachten.

Grontmij Nederland bv
Cluster Oost
Noordzeelaan 50
Postbus 1364
8001 BJ ZWOLLE
Telefoon (038) 499 16 00
Telefax (038) 422 76 97

